

چاپی چواردم

زنجیره‌ی ژیاذه‌وی که سایه‌تی نافره‌تی برودار (۱)

کۆسه‌کانی حجاب

بەلایۆشی

منندی اقرأ الثقافی

www.igra.afhamontada.com

وه‌رگیرانی له‌ عه‌ره‌بیه‌وه
غازی اسماعیل میروسته‌می

ناماده‌کردنی
حسام الدین جودت
پیش نویژی مزگه‌وتی شافعی

لتحميل كتب متنوعة راجع: «منتدى إقرأ الثقافي»

بمؤامراتنا لنرى جودها كتيب: سحر ذاتي: «منتدى إقرأ الثقافي»

براي دانلود كتابهاى مختلف مراجعه: (منتدى اقرا الثقافى)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

للكتب (كوردى , عربى , فارسى)

منتدى اقرأ الثقافي

---

www.iqra.ahlamontada.com

زنجیره‌ی ژيانده‌وی که سایه‌تی نافرته‌تی بر وادار (۱)

کۆسپه‌کانی حجاب

﴿بالا پۆشی﴾

ناماده‌کردنی

حسام الدین جودت

پیش‌نوێژی مزگه‌وتی شافعی

وه‌رگێڕانی له عه‌ره‌بییه‌وه

غازی اسماعیل میرۆسته‌می

چاپی چوارهم

هه‌ولێر - ۲۰۱۲

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ناوی کتیب: کۆسپه‌کانی حیجاب
ناماده‌کردنی: حسام الدین جودت
وه‌گیرانی: غازى اسماعیل میروسته‌می
تایپ و دیزاین: سرود مسته‌فا کریم
سه‌رپه‌رشتی چاپ: نه‌ه‌رو مه‌حمود
نۆره‌ی چاپ: چاپی چوارم

له‌ به‌ریوه‌به‌رایه‌تی گشتی کتیب‌خانه‌کان ژماره‌ی سپاردنی (۲۳۴) سالی (۱۹۹۹) دراودتی

له‌ بلاوکراومکانی کتیب‌خانه‌ی

اره‌سه‌ن و غازى

هه‌ولیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ وَرِيشًا
وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ
(٢٦) (الأعراف)، واته: نهی نه وهی ئاده م به راستی نیمه پۆشاکى
له بارمان بۆ فه راهم هیتاون، عه وهرت و نه وهی پیتان ناخۆشه
ده ربكه ویت دای نه پۆشیت، هه روه ها جل و به رگی جوانیش كه
خۆتانى پى برازيننه وه (به لام بیرت نه چیت) كه پۆشاکى ته قواو
خواناسى چاكترو به فه پتره، نه و پۆشاكه (ماددى و مه عنه ويانه)
له نيشانه و به لگه كانى خودای كه وهرن بۆ نه وهی ياده وهى
وه ربگرن و (يادی به هه شتبه كن) ته فسیری ناسان لا په ره (١٥٢).

يَا أَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ (٢٧) ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً
(٢٨) فَادْخُلِي فِي عِبَادِي (٢٩) وَادْخُلِي جَنَّتِي (٣٠) (الفجر)
(٢٧) شايه نى باسه به ئيماندارى سه رفران له سه ره مه رگدا
ده وتریت نهی خاوه نى دل و ده روونى پر له ئارامى (نهی
ئاده ميزادى ژيرو هۆشمه ند كه له ته مه نى كۆتايى دنيا دا
په روه ردگارت ناسى و به جوانى ده ته پرست.. (٢٨) بگه پړوه بۆ
لاى په روه ردگارت كه تۆ له و رازیت و نه ویش له تۆ رازیه. (٢٩)
ده بچۆره ریزی به نده چاكه نازدارو به ریزه گانه وه. (٣٠) بچۆره
به هه شته خۆشه رازاوه كه مه وه. ته فسیری ناسان لا په ره (٥٩٤).

پیشہ کی چابی چوارہم

تہنہا بہ ناوی خواہ میہربان

بۆ چاپی چوارہمی . ئەم نامیلکە یە ، لە بەرنامە دانەبوو هیچ
پیشەکیەك بنووسین ، بەلام قەدەری خوا وابوو لەدوا ساتەکانی
بەرلە چاپ گەیاندنی ، کورتە نامە یەکم بۆ مات لەلایەن بڕایەکیەو
کە ئەمە دەقەکیەتی : خوشکێکی موسڵمانی بالاپۆش خواوەن
بپوانامە دکتۆرا ، لە یەکیەک لە زانکۆکانی لندن وتاریک یان
لیکۆلینەو یەك پیشەکش دەکات ، کەتوانی سەرئەجی
ئامادەبوان پاکیشیت ، دوا تەواوبوونی کۆرەکە
پۆژنامە نووسیت لێ ئی نزیک دەبێتەو و پێی دەلێت : بەراستی
ئەو زانیاریانە ی پیشەکش کردن لەگەڵ چۆنیەتی جل و
بەرگەکەت ناوەشیتەو ! ئافەرەتەکش پێی دەلێت : باشە تۆ
زانیاریت هەبە کە لە سەرەتای بوونی مەزۆف لەسەر زەویدا پەوت
بوو و بەرە بەرە لەگەڵ پیشەکەوتن و پەرەسەندنی هزرو
فیکری زیاتر خۆی داپۆشیو و جل و بەرگی باشترو پۆشتەتری
دەبەرکردوو ؟ ئەویش دەلێ بەلێ وایە .

ئافەرەتە موسڵمانەکش پێی دەلێ : دەباش بزانە ئیستا من
گەشتومەتە ئەوپەری پیشەکەوتنی هزرو هۆشمەندی لەبەکار
هێنانی جل و بەرگ بۆ داپۆشینی جەستەم .

وهرگیر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله محمد وعلى اله
وصحبه أجمعين.

پیشه کی چا پی یه که م :-

له بهر گرنگی رۆلی ئافرهت له خێزان و کۆمه‌لگادا، واما به
چاک زانی که ئه‌م ئامیلکه‌یه، بخه‌ینه به‌رده‌ستی خوشکانمان
به‌تایبه‌تی، له‌کاتی که دوژمنان و ناحه‌زانی ئیسلام، به‌هه‌موو
شیوه‌یه‌که هه‌ولده‌ده‌ن و شالۆی ژه‌هراوی ده‌که‌نه سه‌ر ره‌وشت
و په‌یوه‌ست بوونمان به‌فرمایشته‌کانی خودا و پیغه‌مبه‌ر (صلی
الله علیه وسلم)، ده‌یان‌ه‌وێ شیرازه‌ی خێزانمان ئی هه‌لوه‌شیننه‌وه
و به‌ره‌و هه‌لدیر، راگوێزمان بکه‌ن.

جا خۆشکی به‌ریزم ..... خوشکی مسوڵمانم:

- ئایا تو ... به‌خته‌وه‌ریت ده‌وێت؟
- ئایا ئارامی و هیمنیت ئاواته؟
- ئایا ده‌ته‌وێت به‌وپه‌ری رێزو ره‌وشت به‌رزیی یه‌وه‌ بژیت؟
- ئایا ده‌ته‌وێت دووربیت له‌ په‌لاماری ئه‌وانه‌ی، دوورن له‌
هه‌موو پیوه‌ریکی ره‌وشت و مرقایه‌تی؟ بۆ وه‌لام
دانه‌وه‌ی ئه‌وه‌موو پرسیارانه، ئه‌وا خودای گه‌وره
بانگه‌یشت ده‌کات بۆ گه‌یشتن به‌ سه‌رحه‌م ئه‌و شتانه‌ی

که هیواو خۆزگه یان بۆ ده خوارزیت.

ههروهك خودای گهوره (جل جلاله) دهفه رمویت: (وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا) (الأحزاب: ۷۱) به راستی ئهوانه ی ملکه چی فرمایشته کانی خوداو پیغه مبهری خودان، گهوره ترین سه رکه وتن به ده ست ده هیخن، ئه گینا به پیچه وانه کارکردن، بیگومان یاخی بوونه له خوداو پیغه مبهری خودا (صلی الله علیه وسلم) به واتایه کی تر، نه گبه تی و مال ویرانیه کی بی وینه ی لی ده که ویته وه که ده فه رمویت (جل جلاله): (وَمَنْ يَعُصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا) (الأحزاب: ۳۶)

ئه وه ی یاخی بیّت له ئه نجامدانی فرمایشته کانی خودا و پیغه مبهری خودا به راستی ته واو گومرا بوه و گومراییه کی پونونا شکرا.

بۆیه خوشکی به ریزم، زۆر به راشکاوی و راسته وخۆ بیه وه، خوای گهوره بانگت ده کات، بۆ په یوه ست بوونت به فرمانه کانی.

ته نها و ته نه اش، هه ر له ژیر سیبه ری جی به جی کردنی فرمانه کانی خودا، ریزو پایه ی راست و دروستی خۆت ده دۆزیته وه، وه یه کی له و فرمانه گرنگانه ی خودا، بۆ ئافره تان، خۆ داپۆشینه . که زۆربه ی ئافره تان لێی بی ئاگان و په یره ی ناکن! به چه ند پاساویکی خه یالی و دوور له شه رع. بۆیه با به یه که وه هه ولّ بده یین به پشتیوانی خوا، وه لامی ئه و پاساوانه

بدەينەو، بەو ھىوايەى خوداى گەورە پالپشتمان بىت، بۇ گەياندىنى بە دلەكان. بى گومان، ئەمىرۆ كىتىب و نامىلكەو بابەتتىكى زۆر بۇ ئافرەتان و، لەسەر ئافرەتان بە گشتى دەنوسرىت و بلاو دەبىتتەو، ھەرەھا زۆرىش بەتايىبەتى لەسەر ئافرەتانی بىرودارى بالاپۆش دەنوسرىت .

ئەو ھى ئاشكرايە، پەيوەست بوونى ئافرەت بە پۆشىنى پۆشاكى ئىسلامى، رىزورەوشت و پاىەى ئافرەت بەرزەكاتەو، ئەم راستىەش زۆرىەى ئافرتان لىى دائىيان، وە دانى پى دادەنن، بەلام بە بىيانوى ھەندىك ھۆكارو پاساو ھىنانەو، خۆيانى لى بە دوور دەگرن، ھەرچەندە لە دل و دەروونياندا دان بەو دەدەنن كە، بە ھەلە داچوون، چونكە ئەگەر بىت و ئەم باسە لەگەل ھەر خوشكىكدا بىرىتتەو، ھەر لەسەرەتاو، كەم تەرخەمى و شەرمەزارى خۆى رادەگەيەنىت. ئەو ھى ئىمە لىرەدا مەبەستمانە ئەو ھى، ئەو ھۆكارو پاساوانە شىبىكەينەو، بە بەلگەى شەرى و عەقلى و زانستى

پشت ئەستوور و دەولەمەندىيان بکەين، چونكە بەشىكى زۆرى ئافرەتانی ولاتانى ئىمە گومراپوونە بە بىروبۆچوون و جل و بەرگ و ھەلەس و كەوتى ئافرەتى ولاتى رۆژئاوۋە و ئەوانيان كىرەو بە پىشەنگى خۆيان! ؟

((كهى و چۆن پىلانى دامالنىننى بالاپۇشى لى جىھانى

ئىسلامى سەرى ھەلدا))؟

دوای رووخانى دوا قەلای ئىسلام، مەبەستمان (دەولەتى
عوسمانى)یە، پىش رووخانى، تووشى نەخۇشى و فایرۇسى
رۇژئاوا بوو، نىشانەکانى ئەو نەخۇشەش لەناو کۆمەلگا بەدى
دەکراو پىی گرفتار بوو، وە ببوو بە بووکە شوشە یەکی دەستی
داگیرکەرەن، بە ئارەزووی خویان ھەلبەزوو دابە زىنیان پى
دەکرد. ھەرەکو ئاشکراشە ھىچ کاتىك داگیرکار و ناحەزانى
ئىسلام حەزىان بە بەرجەستەکردنى شەریعتى ئىسلام
نەکردوو و ناکات، جا چ لە لایەن تاکە کەسکەوہ بیت، یان لە
لایەن کۆمەل و دەولەتەوہ بیت. بۆیە گشت ھۆکارەکانى
وہگەرخستووہ بۆ بەریەرەکانى کردنى ئەم شەریعتە.

وہ ئەوہى زانیومانە، ھىچ حوکمىک لە حوکمەکانى ئىسلام،
تیرى تى ئەھاویژراوہ و پىلانى بۆ دانەرژراوہ، بەقەدەر ئەوہى
کە دەرھەق بە شەریعتەکەى کراوہ بەتایبەتى لەو بوارانەى کە
تایبەتن بە سىستەمى خىزانى موسلمان و، تا چ رادەیک
کەوتۆتە بەر ھىرش و ھەولى ھەلۆەشانەوہى شیرازەى ئەو
خىزانە ! بەتایبەتیش، بالاپۇشى ژنى موسلمان، ئەو بالاپۇشیەى
کەسایەتى دەپاریژىت و بەرگرى لە ناموسى دەکات. ئەوہى
راستى بیت، ھۆکارى سەرەکی ئەو ھىرشە دژوارە ئەوہیە، ئەو

دوژمنانه په یوه نډیه کې به تینیان به دی کردووه له نیوان
 بالاپوشی و پاریززای که سایه تی و ناموس. جا لیږه دا
 بهرجه سته کردنی شه ریه تی خوداو، هه ولدان بۆ وه ده ست
 هینانی هیژ، هه روه کو خودای بالاده ست فه رمانی پی کردوین،
 میلله ت (الامه) ده پاریزیت له پیلانی دوژمنانی. وه خیزانی
 مسولمانیش، به ردی بناغه ی دروست بوونی کومه لگای نیسلا می
 یه، بالاپوشیش، به شیکه له و به رده که ده پیاریزیت له
 مه به سته گلاوه کان و دزانی عه رزو ناموس، هه روه ک چۆن له
 هه مان کاتدا که سایه تیه که شی ده پاریزیت له توه وه ی له نیو
 کومه لگای تر دا. بۆیه بیگانه زۆر په رۆش بووه له که یشتن به
 ئافره ت و ژنی موسولمان، بۆ ئه وه ی بگات به و مه رمانه ی کاری
 بۆ کردووه و هیوای بۆ خواستووه له ناو کومه لگای مسولماناندا،
 تا وای لی هات (خه لافه) تیان رووخاندو جه سته که شیان پارچه
 پارچه کرد بۆ چه ند پارچه یه کی:

● جیاواز له بیرو بۆ چوون ...

● جیاواز له چۆنیه تی فه رمانره وایی ...

● ناریکی و ناکوکی له نیوانیاندا له زۆریه ی کاته کاند، بۆ
 راستی و سه لماندنې گوته کانمان، هه ریه کیک له ئیمه نه که ر
 سه یری نه خشه ی جیهانی نیسلا می بکات، ناله باریه کی
 زۆرمان بۆ ده رده که ویت له نیوان ئه و ده وله تانه دا، ناکوکی
 له سه ر سنوور و شتی تری دروستکراو ... وه دیارترین
 به لگه ش له سه ر ناکوکی و په رته وازه یی و نه بوونی یه کریزی،

له كۆنگره كانى سهرانى دهولته كانى جيهانى ئىسلامى بهدى دهكرىت. چونكه بىگانه سهركه وتوو بوو له دانانى پياوانى خوى له پۆستى بهرپوه بردنى ولاتان، به ناوى ئازادى و ديموكراتى بهرژه و هندى ميللهت. وه ههريه ناوى ئازادى، ژنانيان فريوداوه، به ره و لاسايى كردنه وهى ژنانى خوانه ناس، به و بيانوهى كه: (تاوه كو ئافرهت بالاپۆشه كهى فري نهدات، ناتوانيت به ره و پيشكه وتن و بنياتنانى شارستانيهت ههنگاو بهاويت)! ؟ ئه و ئافره تهش، به هيواي وه دهست هينانى پلهيهكى بهرزترى ژيانى و گهيشتن به كاروانى ئافرهتى بيانى، ئالاي سبي هه لكر دو (حىجاب) هكهى فري دا. ئاخى خوشكى من .. تو مسولمانيت و خاوهن بىرو باوه پىكى خاوين و بىگه رديت، ئاينى تو ئىسلامه، ئاينى ئهوان له وانهيه له جوله كه و نه سرانيش دوور بيت! چيت داوه لهوان؟ تو وابكه ئهوان بهرگه كهى تو بپوشن، بهرگه كهى تو زياتر ريزو شكودارى به زن ده دات . دوژمنانى بالاپۆش، جوړه ها پلان و نه خشه يان دارشتوه بو له خسته بردن و سه رليشتواندن ئافره تانى مسولمان، بو ئه وهى دايمالن له بهرگه پيرۆزه كهى، جا هه رجاره و به ناويك:-

١- واين تيگه ياندوه كه شارستانيهت دروست ناييت، مه گه ر به فريدانى بالاپۆش نه بيت! .

٢- ئى شاردنه وهى گرفتارى و ده رده سه ريه كانى ئافره تانى روژئاوا، كه تا چ راده يه ك باجى ئه و خو رووت كردنه وه يان

داوهو چی به سهر بانگخو ازانی نه و نازادیه ی نه وانی هیناوه ؟
 ۳- وایان تیگه یاندوه که ناینه که ی مایه ی دواکه و تنیه تی و،
 نه گهر خوی له ناینه که ی جیا نه کاته وه، ههروه که چون
 (ناژه لی سهر برپاو که ور ده کریت)، هه میشه به نه زانی
 ده مینیتته وه. نه میش وه که گوپرایه لیک وازی له ناینه که ی
 هینا، که پیروترین و به هادارترین پله ی که سایه تیه تی، له
 نه جامدا بی ناین و بی بالاپوش مایه وه (نه میشم چوو،
 نه ویشم چوو).

۴- به کارهینان و وه که رخستنی ئافره تی موسولمان، بۆ مه رامه
 پیسه کان.

۵- به فیڕکردنی زانسته کۆمه لایه تی یه کان و هونه ریه کان و
 نه ریتی رۆژئاوایی، جا چ له ناو ولاتانی خۆیان بیټ، یان له
 هه نده ران، له کاتی کدا ئافره تی موسولمان پیویستی به
 زانسته ته ککه لوژییه کان هه یه، که رۆژئاوا بۆ خوی قۆرخ
 کردوه.

۶- فریودانی به زوق و برقی جل و بهرگ، که گوایه نه و جل و
 بهرگانه شه خسیه ت به ئافره ت ده ده ن ! لیڤه دا مامۆستا
 (عبدالصبور شاهین) که پێشه کی بۆ په رتووک (الاسلام
 یتحدی) نویسه وه، که دانه ره که ی (وحیدالدین خان) ه
 ده لی: (ئیمه ناتوانین به ئاسانی له شه پۆله کانی زال بوون
 به سهر کۆمه لگا کانه مان تی بگه ن، مه گهر به تیپینی کردنی
 نه وه نه بیټ، که تا چ راده یه ک! ئافره تانی موسولمان له

زۆربەى ولاتانى رۆژه لاتدا شوین که وتوی هه موو نه و
 شتانه که له نه وپوپا و نه مریکا دا سه ره لده دن له جل و
 بهرگ. نه گهر به کیک له (مانکان)، یه ک سانتیمه تر له
 سه ره وهی نه ژتو له بهر بکات، نه و کچانمان ده ست
 پیشخه ری ده که ن له کورتکردنه وهی به نه ندازه ی یه ک بست
 و گرینگتریش له مه: نه وه یه که گه وره به پێوه به رانی نه و
 کارگانه، بواریان بۆ ره خساوه که زال بن به سه رکچه
 رۆشنه بیره کان. له کاتی کدا خاوه ن نه و کۆمپانیایانه ش
 زۆربه یان ماسۆنین. هه ره ک بلێت نه مانه (ئافره ته کان) هه ر
 هه موویان نه ندای یه ک تیپی مۆسیقان و (مایسترو) له بهر
 ده میان وه ستاوه و به ئاماژه کردنیکی په نجه ی، یان
 گۆچانه که ی، هه ر هه موو نه ندامه کانی (مۆسیقا ژه نه کان)
 ده که ونه جووله، به گوێره ی ئاراسته ی جووله ی به نجه که ی،
 هه ره ک مه پ^(۱).

۷- هه لفریودانی ئافره تی موسوڵمان، به قه له مه کانی نه و
 که سانه ی که ناردرانه ولاتی رۆژئاوا، نه وانه ی که پیش
 هه موو که سیك فریودرابوون، له وانه ش که ناویان دینین،
 زانای نه زه هری (رفاعة طهطاوی) یه که (۵) پینچ سال له
 پاریس ژیا نی به سه ر برد (۱۸۲۶-۱۸۳۱)، که زۆر دلگێرو
 سه رسو پماو ببوو به فره نساو، یه که م که س بوو که

---

^۱ الاسلام يتحدی (وجیدالدین خان) - تقدیم عبدالصبور شاهین.

بانگه‌وای بۆ ئازادکردن و سفوری ئافرهت کرد.
دووه‌میشیان، (خیرالدین التونسی)بوو، ئه‌ویشیان (٤) سال
له پاریس مایه‌وه (١٨٥٢-١٨٥٦) ئه‌ویشیان تۆی رۆژئاوایی
له‌گه‌ل خۆیدا هینا و له‌ناو خاکی ولاتانی ئیسلامی دا ناشتی.

((بانگه وازانی سفور له میسر))

میسر، به گرینگترین خالی کارتی کردن داده نریت له جیهانی نیسلامی و عهره بیدا به گشتی، به وهی که شوینیکی گرنگی هیه له گواستنه وهی هزرو هه لویسته کان به ئاسانی و، رۆلئیکی کاریگه ریشی هیه به دریژایی میژووی نیسلام، چونکه:

۱- گه وره ترین ده ولته تی عهره بیه له پرۆوی دانیشته ووه.

۲- گه وره ترین ده زگای ئایینی له سه ر خاکی میسر

دایه، ئه ویش (زانکۆی ئه زه هره) که خاوه ن میژوویه کی

دیرینه و ریژگه به که له ریژگه کانی هزرو فیهی نیسلامی.

بۆیه رۆژئاوا، زوو لئی وه خۆ که وتوو، گرنگیه کی نۆری پێدا،

مه گه ر گرنگیه کی له و چه شنه به تورکیا درابیت، کاتی که

پایته ختی خه لافه تی نیسلام بووه. گومانی تیدا نیه میسر

شانۆیه که بوه بۆ چه نده ها مه سه له ی ترسناک و، شوینی

سه ره لدانی هه لویست و مه ردایه تی بووه که نۆر به به رچاوی

رۆلایان هه بووه له جیهانی نیسلامیدا. وه دۆسیه ی سفور، که

ئیمه لیره دا مه به ستمانه، مه سه له یه که له و مه سه له ترسناکانه ی

که له میسر ده سستی پێ کردووه و، شانۆیه که بووه بۆ بینینی ئه و

ده وره که به گه وره ترین مه ترسی داده نریت له میژووی

نوێماندا^(۱).

---

^۱ حجاب المرأة المسلمة (۴۰۳) محمد فواد.

ئەوئى بىھەيت شارەزا بىت لە مېژوئى بەناو (ئازادکردنى - ئافرەت) لە مېسپدا، بۆى دەردەگەوئىت كە رەگى ئەو بزووتنەوئى دەگەپئىتەوئى بۆ سەردەمى (مەھمەد ئالى پاشا) ئالى مېسپ، كاتىك چەند كەسكى خوتىندەوارى رەوانەئى فەپەنسا كەرد بەو نىازەئى كەلەوئى فېرى زانست و تەكنولۇژىيان.

يەكەك لەوانە شېخ (رفاعة طهطاوى) بوو، كەلەمەوبەر باسما لىئە كەرد، ئەم (رفاعة) يە يەكەم كەس بوو كە مەسەلەئى (ئازادکردنى ئافرەت) وروژاندەوئى لە مېسپ لەسەدەئى نۆزدەئى زايىنىدا، بەمەش داب و نەرىتەئى بەد و نامۆى بەدەئىنا و تۆى ئەو جۆرە دەنگانەئى لە كەلگەئى پەرەردەئى ئىسلامىدا ناست، ئەو كەرەشى زياتر لە كەتەبەكەيدا بەناوئى (تلخيص الابريز فى تلخيص بارين) رەنگى داپەوئى، كەلە لاپەرە (۲۵) دا دەلئى: (بالأبش فریدان و تیکەلأوى لە نىوان هەردوو رەگەزەكەدا، كاریك نیه بېتە هۆى گەندەلئى) وەیان دەلئى: هەلپەركى لەسەر شىوانى رۆژناوئى، لادان نیه لە ئاين و كاریكى بى شەرى نیه بەلكو رىكى و جوان نىشاندانى جەستە و لەنجەو لاریەئى) يە . وە لە سالى (۱۸۹۴) دا واتە (۱۲) سال دواى داگیرکردنى مېسپ لە لایەن ئىنگلیزەكانەوئى، يەكەم كەتەب لە ولاتى مېسپ كەوتە بازار، كەتەبەك بوو بەناوئى (ئافرەت لە رۆژەلأندا)، كە (مرقص فهمى) دەرى كەرد، ئەو نووسەرەش كەسكى خاچ پەرسى داخ لە دل بوو، كەلەو كەتەبەيدا زۆر بە ئاشكراو، بۆ يەكەم جار لە مېژوئى ئافرەتەئى موسولماندا شتى وا كراوئى هەموو هەولەكانىشى بۆ گەشتن بەم (پېنج ئامانجانە) بوو:

۱- له ناوبردنی بالاږوشی ئیسلامی.

۲- ئاسایی کردنی تیکه ل بوونی ئافرهت به پیاوانی بیتگانه.

۳- ته سگ کردنه وه و ئابلوقه دانی بواری ته لاق دان و پیویست کردنی ته لاق دان له بهردهم قازیدا.

۴- قه دهغه کردنی فره ژنی.

۵- ئاسایی کردنی ژن و ژنخوازی له نیتوان موسولمانان و قیبتی یه کان. وه له سالی (۱۸۹۸) دا کتیبیکی تر له به ناوی (نازادکردنی ئافرهت- تحریر المرأة) له لایهن (قاسم امین) له چاپدرا , له دواى ئه ویش کتیبیکی تر به ناوی (المرأة الجديدة) ئافرهتی نوی، ئه م قاسم ئه مینه، که سیکی کورد بوو، چوو بو پاریس بو ئه وهی خویندنی له وئ ته واو بکات! له وئ دوستایه تی له گه ل کچیکی فه ره نسی دروست کرد به ناوی (سلافا) که هه میشه هاوه لایه تی ده کرد بو نئو کۆمه لگاکانی فه ره نسی، فه ره نساش له و کاته دا، بزووتنه وه یه کی ئافره تانی ئ وه گه پکه وتبوو هه روه کو له ئینگلته راو ئه مریکا شدا هه بوو، هه موو ئه و بیروکانه قاسم پێیانه وه دلگیر بوو، وه قاسم پالېشتیکی باشی ئی کرا له لایهن (شیخ محمد عبده) و سه رکرده ی ئه و کاته ی میسر (سعد زه غلول)، پارێزگاریشی ئی ده کردن له و بیرو بۆچونانه ی ده رباره ی ئازادی و سه ره بستی. هه رچۆنێک بێت قاسمیش وه ک (طهطاوی) مه رامی ئه وه بوو که ئافره ته کانمان وه ک ئافره تی ئه وپوپی په روه رده بکه ین و نه رمی بنوینین و چاو بپۆشین له تیکه ل بوونیان له گه ل پیاوانی

بیگانه دا.

قاسم له کتیبه کهیدا (المرأة الجديدة) دا ده‌لی: ئافرهت هه‌ر ده‌بیټ له‌ماوه‌یه‌کی نزیکدا بگات به‌و ئاسته‌ی که نه‌وپه‌پی داواکاریه‌کانی تیدا ره‌نگ بداته‌وه، له‌یه‌کسان بوونی له‌گه‌ل پیاواندا، له‌گشت مافه‌کانداو، هه‌ریه‌ک له‌و دوو ره‌گه‌زه له‌گه‌ل یه‌کتردا تی‌که‌ل بن . لی‌ره‌دا بۆمان ده‌رده‌که‌و‌یت قاسم هیوا ده‌خواری که ئافره‌تانی موسو‌لمان له‌شی‌وه‌ی ئافره‌تانی ئه‌وروپا ب‌بین‌یت، که‌چی ئافره‌ت ئازاد نه‌بوو! به‌ل‌کو به‌شی‌وه‌یه‌کی ناله‌بارتر که‌وته ناو داوی ده‌ست به‌سه‌ری و جاهیلیه‌تیکی تازه‌تر. وه‌به‌نه‌مانی ئه‌و که‌سانه‌ی وه‌ک (طه‌طاوی و قاسم آمین)، ئافره‌تان خۆیان ئه‌و ئالایه‌یان وه‌رگرت، ئافره‌تانی دل‌گیر به‌ئه‌وروپا ده‌ستیان کرد به‌بانگخواری بۆ سه‌ربه‌ستی و بالاپۆش فریدان و، وازه‌یتان له‌هه‌موو ئه‌و شتانه‌ی که‌په‌یوه‌ندیان به‌ئیسلا‌مه‌وه‌هه‌یه، وه‌(هدی شه‌عراوی)^(۱) یش، یه‌کی‌ک بوو له‌و ئافره‌تانه‌ی که‌به‌شداری له‌شو‌پشی (۱۹۱۹) دا کردبوو، به‌سه‌رکردایه‌تی (سعد پاشا

---

^۱ (هدی شه‌عراوی) کچی محمد پاشا سولتانه، ژنی علی شه‌عراوی پاشایه، دل‌گیر ببوو به‌ژنی حسین رشدی پاشا، که‌فه‌ره‌نسی بووه، په‌یوه‌ندیه‌کی به‌تینی هه‌به‌وله‌گه‌ل ئه‌و ژنه‌فه‌ره‌نسیه، به‌واتایه‌کی تر هه‌ر په‌روه‌رده‌ی ژیر ده‌ستی ئه‌و بووه بۆ کاریکی گرنگ. له‌کاتی نویسی ئه‌م نامیلکه‌یه، ئیستا له‌سه‌ر شاهه‌کانی ته‌له‌فزیونی میسر، زنجیره‌یه‌ک په‌خش ده‌کر‌یت وه‌ک ریزلینانیک له‌(هدی شه‌عراوی) که‌رو‌ل‌تیکی به‌رچاوی هه‌بووه، له‌سه‌رکردایه‌تی کردنی پیلانی دژ به‌حیجاب.

زغلول) و ئه‌ویش به‌ره‌و فەرهنسا که‌وته پێ، له‌ سالی (١٩٠٩) دا
 سه‌ردانی پێشانگاگانی فەرهنسای کرد و چاوی که‌وت به‌ جل و
 به‌رگه‌کانیان، که‌ سه‌ره‌تای راپه‌پینی ئافره‌تی ئه‌وپویی بوو،
 هیوای خواست بتوانی ئه‌و شیوازه‌ له‌ میسپردا به‌رپا بکات، ئینجا
 گه‌رپایه‌وه‌ میسپ و هه‌ر که‌ له‌ فرۆکه‌ دابه‌زی سه‌رپۆشه‌که‌ی فری
 داو، یانه‌یه‌کی رۆشه‌نبیری ئافره‌تانی دامه‌زاند به‌ ناوی
 (کۆمه‌له‌ی پیشکه‌وتنی ئه‌ده‌بی ئافره‌تان). وه‌له‌ قاهره‌ بوو به
 یه‌که‌م سه‌رۆکی (یه‌کێتی ئافره‌تانی میسپ)، وه‌ چه‌ند
 ده‌نگیکێ تر به‌رزبوونه‌وه‌ که‌ بانگه‌واریان ده‌کرد بۆ سه‌ربه‌ستی
 و، به‌رده‌وام کاریان ده‌کرد تا شۆری یۆلیۆ له‌ سالی (١٩٥٢) له
 میسپ به‌رپابوو زیاتر بواریان بۆ ره‌خسا، به‌تایبه‌تی له‌و کاته‌ی
 که‌ (جمال عبدالناصر) هه‌موو ئه‌و داوایانه‌ی که‌ ئافره‌تان داوایان
 ده‌کرد پێیانی به‌خشین، به‌لکو زیاتریشی پێ به‌خشین! ته‌نانه‌ت
 ئه‌و شتانه‌ی که‌ هێشتا ئافره‌تان خۆیان بیریان لێ نه‌کردبۆوه‌!
 به‌ته‌واوی رێگه‌ی پێدان له‌ بالاپۆشی فریدان! . که‌چی رۆلی
 (نوال سه‌داوی)ه، هه‌ر ئه‌وه‌نده‌ له‌ وته‌کانی ده‌خه‌ینه‌ به‌ر چاوان
 که‌به‌سه‌ر به‌ژن و بالای (الحاد) دا هه‌لده‌لی و به‌چاکه‌ ناویان
 ده‌بات و ده‌لی: (په‌وا نیه‌ ئه‌وه‌نده‌ خۆمان گۆشه‌نشین بکه‌ین تا
 ئه‌و راده‌یه‌ی گومان و سه‌رزه‌نشستی بیرو بۆچوونی زانایانی
 (به‌رزی) وه‌ک فرۆیدو مارکس بکه‌ین که‌ جیهان، دان به‌ چاکه‌و
 خزمه‌ت گوزاری یه‌کانیان داده‌نێت له‌ پیشخستنی کۆمه‌لگای
 به‌شه‌ریه‌تا)!

بەم جۆرە ئەو دەنگانە، كەسى وایان دەست كەوت، لە شوێنە جیا جیاكانی ولاتانی عەرەبیدا، كە گوێیان بۆ شل بكن بەم شیۆهیه شۆپیشی (سفور) دەستی پێ كرد و كۆتایشی نەهاتوو. پێغه مەهر (صلی اللہ علیہ وسلم) راستی فەرموو: كە دەفەر مووی: (لَتَتَبَعَنَ سَنَنَ مَنْ كَانَ قَبْلَكُمْ شَبْرًا شَبْرًا وَ ذِرَاعًا بِذِرَاعٍ حَتَّى لَوْ دَخَلُوا جَرَضَ ضَبِّ تَبِعْتَهُمْ قُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى؟ قَالَ فَمَنْ؟!) (رواه البخاری و مسلم) .

بەلێ دەگە پێنەو سەر دابوو نە ریتی میللە تانی پێش خۆتان، بست بە بست، گەز بە گەز (بال بە بال)، تا ئەگەر چوونە ناو كونی بزن مشكیشەو! شوێنیان دەكەون، وتمان ئەو پێغه مەهری خودا مەبەستت جوله كەو دیانەكانن (گا ورەكان)؟ وتی (صلی اللہ علیہ وسلم) ئەو كێ؟! ھەر ئەوانن. چ چەرخێكە؟ بەلێ ئەمە چەرخێ پاشە كشێ یە، كە بەر بەرەكانی میللە تانی ئیسلامی دەكات، میللە تانی رۆژئاوا پلانمان بۆ دادەریژن و ئیمەش لاساییان دەكەینەو لە جل و بەرگ و گشت بواری كانی تری كۆمەلایەتی، بەتایبەتی دواى ئەوێ كە جیھان بوو بە گوندیكى بچوك، ئەو پوڵەتە جیھان گەریە كاریگەریەكى زۆرى كردە سەر ئافرەت و كۆمەلگا، بەلام ھەرچەندە ئافرەت شوێنكەوتووی ئەو دەنگە نامۆیانە بێت، بەھۆی ساویلکایەتیەو، ھەر دەبێ پۆژێك لە پۆژان وشیار ببێتەو، ئاگاداری بێتەو كە چ خلیسكێن و پیلانیكی بۆ سازاندراو؟! جا با تێكرا و وێكرا بە چاوی دل لەم ئایەتە وورد بینەو، بۆمان

روون ده کاته وه، که خو دامالین له جل و بهرگی چه شمه ت
 کاریکی شه ی تانیه، خودا (جل جلاله) ده فه رمویت: (يَا بَنِي آدَمَ
 قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَى ذَلِكَ
 خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ * يَا بَنِي آدَمَ لَا يَفْتِنَنَّكُمُ
 الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبَوَيْكُمُ مِنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيَهُمَا
 سَوَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَاكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا
 الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ) (الأعراف: ۲۶-۲۷)، واته:
 نهی نه وهی ئاده م، شه ی تان ئیوه ش له خشته نه بات، هه روه ک
 باوک و دایکتانی له خشته بر دو له به هه شتدا به ده رکردنی دان،
 له کاتیکدا دهستی کرد به دامالینی پو شاکه کانیا ن تا عه وره تیا ن
 پیشانی به کتر بدات، بیگومان شه ی تان و دارو دهسته ی ئیوه
 ده بینن، له شوینیکدا که (دنیا به) ئیوه ش نه وان نابینن، جا
 دلنیا بن که ئیمه شه ی تانه کانمان کردوون به دوستی نه و
 که سانه ی باوه ر ناهینن. (ته فسیری ناسان - لاپه ره ۱۵۲)، چاپی
 هه شتم).

((رۆژنامەگەری و سفور))

رۆژنامەگەری بە ھەموو بواری بابەتەکانیەو، گرنگیەکی زۆری داوێ و دەدات بە ئافرەت و مەسەلەکانی، مەبەستیشی تەنھا شکاندنێ ئەو ناوێرە یە کە ئایینی پیرۆزی ئیسلام دایناوێ لەسەر پێرانیسیی پاراستنی ئافرەت، بۆ ئەوێ نەکەوێتە ناو توپی دوژمنان و نەبێتە نیچیرۆ، نەبێتە بوکۆکە یە ک بە دەستیانەو، ھەرەھا نەبێت بە ئامرازێکی رابواردن و تێکدان. ھەرەکو (بروتوکولات الصهیون) بۆی دەچێت لە ژێر دروشمی (ئازادیەکانی ئافرەت) و (مافی ئافرەت)دا، کە زۆریەکی لێکۆڵینە رەوێکان جەخت لەسەر ئەوێ دەکەنەو و دەلێن: (تا ئێستاشی لەگەڵ دابێت ئافرەت وەک کالایە ک، جولەکەکی جیھانی کاری پێ دەکات و، رۆژنامەگەریش، تاکە ھۆکاریکە بۆ جی بە جی کردنی مەرامەکانیان). دەتوانین کاری رۆژنامەگەری لە فریودانی ئافرەتدا لەم چەند خالێدا پوخت بکەین:—

۱- رەخساندن و بلاوکردنەوێ بواری بەدەرخیستنی جەستە و ھەلگەپاندنەوێ لەو راستیەکی کە لەسەری دروست کراوێ کە فیترە (فطرة)یە. گرینگی دان بە مۆدیلات و ئاھەنگەکانی شەوان و پێشپێکی شاجوانی و بلاویبونەوێ دەنگ و باسی ھونەرماندان و راقسەچیەکان ...

۲- تیکه لکردنی پیاوه تی و می یه تی و گۆپاندنی نیږ بۆ می
و می بۆ نیږ له شیواژدا، بهو شیوه یه ی که پیاو جل و
به رگی ئافرهت بپۆشی و ئافرهتیش جل و به رگی پیاو.

۳- هاندانی ئافرهت له به کارهینانی حه بی (منع الحمل)، که
بلاو بونه وه ی ئەم جۆره حه بانه (به بی سانسۆر)،
هاندهریکه ریگایه که بۆ بلاو بونه وه ی کاری نابجی و
هه لوه شان وه ی شیرازه ی خیزان.

۴- بلاو بونه وه ی چهنده ها رووداوی په یوه ست به
(شه پره ف). که له کۆمه لگا کانی نه ورپیه کاندای رووده دات
و، وای ده خاته به رچاو، که ئەم جۆره په یوه ندیان
شتیکی ئاسایین و (مه سه له ی شه پره ف و پاراستنی)،
شتیکی بی مانایه و نابی خۆمانی له سه ر بیزار بکه یین و!
وای بلاوده که نه وه که (حه رام) هیچ رۆلکی نیه له و
په یوه ندیان ده، به لکو شتیکی سروشتیه و هیچ کارناکاته
سه ر کۆمه لگا! به تایبه تی له ریگای زنجیره
دۆبلاژکراوه کاندای.

۵- به رز راگرتنی پله و پایه ی نه کته ره کان و ده یانکه ن به
نموونه ی به رزی کۆمه ل له بواری جل و به رگ و خواردن
و داب و نه ریتی رۆژانه یاندا.

۶- ره تکرده وه ی رۆلی سه ره رشتی پیاو به سه ر
ئافره تاندا.

۷- فیل و گهنده لی کردن له وه لامدانه وه ی گهروگرفتی

ئافرتان، به‌وهی له ئەنجامدانی تاوانی ره‌وشتیه‌وه
رووده‌دهن ده‌خرینه‌ قالی (ئازادی که‌سایه‌تی) و هیچ
که‌س مافی نه‌وهی نیه‌ لی‌پرسینه‌وهی له‌گه‌ڵ بکات به
ناوی به‌دخویی یان ناپاکی! رۆژنامه‌گه‌ری هه‌ولێ داوه‌ و
پشتیوانی ده‌کات له‌ بانگ‌خوێزانی ئازادی ئافره‌ت.

((حیکمه تی بالا پوшы))

خوای کار به جی، هر وه کو بۆ هه موو بواره کان سنوور و
حوکمی داناوه، هه روه ها سنووریشی داناوه بۆ پاراستنی
به رژه وه ندی په کانی ئافره ت و دوورخستنی گهنده لی لێ یانه وه.
بالا پویشیش حوکمیکه له و حوکمانه ی، که ئافره تی باوه رداری
پێ په یوه ست کردوه. که واته کاتی خودای گه وره باسی
بالا پویشی ده کات، روو له ژنانی باوه رداری ده کات به (قل
للمؤمنات) واته (مؤمنات) و (حجاب) بیان بالا پویشی، دوو به شن
به یه که وه ته واوکه ری یه کترن، جا نه گه ر ژنیک باوه رداری ته واو
نه بیته هه لبه ته بالا پویشیش نابیت ....

((نایه ته کانی بالا پوшы))

خودای گه وره بۆ زیاتر روونکردنه وه ی واجب بوونی (حجاب)،
چهند نایه تی دابه زاندووه بۆ نه وه ی هیچ گومانیک دروست نه بیته
له جی به جی کردن و پویشینی بالا پوشتدا، چونکه هه ندی که س
دوودلن و واده زانن بالا پویشی ته نها تایبه ته به ژنه کانی پیغه مبه ر
(صلی الله علیه وسلم). له م چهند نایه تانه دا ژۆر راشکاوانه
خوای بالاده ست روو له گشت ژنانی باوه رداری ده کات و

دهفه رمویت: - (وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَائِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءَ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتَوْبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) (النور: ٣١).

واته: - ((به ئافره تانی باوه پدریش بلی: چاویان بپاریزن (له ته ماشاگردنی نامه حرهم و داویتی خویان بپاریزن له گونا هو جوانی خویان دهرنه خه ن جگه له وهی که دیاره (دهم و چاو و دهست) با سه ریوشه کانیا ن بدهن به سه ر سینه و ملیان دا و جوانی و زینه تی خویان دهرنه خه ن به ته وای ته نها بۆ هاوسه ره کانیا ن نه بیّت، یا ن باوکیان نه بیّت، یا ن خه زوره کانیا ن نه بیّت، یا ن کوپی خویان نه بیّت، یا ن کوپی میژده کانیا ن نه بیّت، یا ن براکانیا ن نه بی، یا ن برازاکانیا ن نه بیّت، یا ن خوشکه زاکانیا ن نه بیّت، یا ن ئافره تیّ که نه بیّت که په یوه ندیا ن هه یه پیّکه وه، یا ن نه وانه ش که که نه یزه کانیا ن (که له بارودۆخی تایبه تی دا هه بوون)، یا ن نه وانه ی که له ماله کانتاندا ده ژین و پیو یستیان به ئافره ت نیه (پیری، یا ن نه خو ش،...) یا خود نه و مندالانه ی که هیشتا شاره زاییا ن له ئافره ت نیه و (ئاره زووی ره گه زییا ن بۆ دروست نه بووه و نازانن باسی عه ورت بکه ن) نابیّت ئافره تانی

باوه‌پدار قاجیان دهربخن و پییان بدهن به زهوی (تا دهنگی
خشل و پاوه‌نه‌کانیان بیت) و بزانیٔ که زینه‌تدارو خشلدارن،
که‌واته هه‌مووتان ئه‌ی باوه‌پداران به‌ره‌و لای خودا و به‌ده‌ست
هینانی ره‌زاهه‌ندی ئه‌و بگه‌پینه‌وه بۆ ئه‌وه‌ی رزگارو سه‌رفران
بن)).

۲- (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ
عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَحِيمًا) (الاحزاب: ۵۹).

واته: (ئه‌ی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) به‌هاوسه‌رانت و
که‌چه‌کانت و ئافره‌تانێ باوه‌پدار بلێ: که‌به‌ پۆشاکێ بالاپۆش
خۆیان دابپۆشن ئه‌وه‌ باشترین شته‌که‌ که‌ پیتی بناسرین، تا ئازار
نه‌درین و (توشی گه‌یرو گرفت نه‌بن) هه‌میشه‌ و به‌رده‌وام
خوالیخۆش بوو و میهره‌بانه‌ (له‌ که‌موکۆری رابردوتان خۆش
ده‌بیت). لێره‌دا له‌و ئایه‌تانه‌دا چه‌ند حیکمه‌تی‌کمان بۆ
ده‌رده‌که‌وێت که‌ ده‌توانین له‌م چه‌ند خالانه‌دا پوختیان بکه‌ین:

۱- پاک راگرتنی دل و ده‌روون له‌و شتانه‌ی که‌ هه‌ستی
حه‌زو ئاره‌زوو بۆ مرۆڤ دروست ده‌کهن، چونکه‌ دلێ
مرۆڤ هه‌رچه‌نده‌ پاک و بێ گه‌رد بیت خاوه‌نه‌کانیان
ناگه‌ن به‌و پله‌یه‌ی که‌ پارێزراو بن له‌و به‌سه‌ر دل
هاتنه‌دا. وه‌یان به‌جۆریک وایان لێ بیت نه‌که‌ونه‌ ناو
تاوان له‌کاتی بوونی هۆکاره‌کانی نه‌جامدانی تاوان.
چونکه‌ ده‌رخستنی جه‌سته‌ (سفوری) ئاگر له‌

ههسته كان بهرده دات و حه زوو ئاره زووه كان
 دهرووژيئي، هه ر له بهر ئه وه يه كه خوداي خاوه ن
 حيكمه ت، ويستوييه تي ئه و دلانه پاك كاته وه و
 هوكاره كانى ئه و به دل هاتنه له ره گه وه نه هيئييت، بويه
 بالاپوشي به سهر ئافره تاني باوه پدار سه پاندوه به
 (ذَلِكَمُ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ) (الاحزاب: ٥٣).

٢- حيكمه تيكي تری بالاپوشي، پاراستنى ژنانه له فاسقان،
 چونكه حيجاب سام و شه و كه تيكي تاييه تي خوى
 هه يه و، ده پياريزييت له فاسقان و له پلانه
 شه راويه كانيان. وه بالاپوشي ئافره ت وه كه قه لغانيك
 وايه كه خوى پى ده پياريزييت، له چاوتيپرپيني
 هه رزه كاران و دل پيس و مه رامه پيسه كان. هه روه ها
 بالاپوشي ويته يه كي پر له ئاكاره كانى رهنگ دانه وه ي
 بپوا و شه رمه، وه ده رچوونى ئافره ت له سروشتيه كه ي
 كه پييه وه به نده، به كاريكي دوژمن كارانه داده نرييت
 به سهر (فطرة) كه يدا، هه روه ها به سهر ئه و فرمانه
 خوايپانه ي كه له گه ردوون بلاوى كردوته وه. بويه
 حه رامى كردوه كه پياو خوى بشوبه يئي به ژن و
 هه روه ها حه راميشى كردوه ژن خوى بشوبه يئي به
 پياو، چونكه هه ريه كه له پياو و ژن به رگى تاييه تي
 خويان هه يه، ئه مه يه سنوورى خوايه له نيوان دروست
 كراوه كانيدا، هه روه ها دروست كردنيكي داده روه رانه يه

که بگونجیت له گهل چۆنیه تی پیکهاتهی هه ریه که یاندا.

۳- سه پاندی بالاپۆشی به سه ر ژاناندا، ریز لێنانه لێیان، بۆ
ئه وهی ژنایه تیان بپاریزیت. مه به سستیکی تری بالاپۆشی
ئه وهیه که مێیه تی، نه تیه کی کاریگه ری پیکهاتهی
ئافره تانه و، (مێیه تی) له ئیسلامدا چه مکیکی ته واوکه ری
پیکهاتنیه تی به و چه مکه پیاو ته واوی پیاوه تی خۆی
وه ده ست دینیت وه که ره گه زیکی کۆمه لگای به شه ریته،
هه روه ها ژنیش به هه مان شیوه و پێوه ر. بۆیه ده بیته
(ژن) ژنایه تی خۆی بپاریزیت و پیاویش پیاوه تیه که ی
خۆی، هه روکو خودای لێزان ده فه رموویت:

(... هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ لَهُنَّ) (البقرة: ۱۸۷).

هه ریۆیه ئیسلام، زۆر جه خته له سه ر ئه وه ده کاته وه، که
ده بیته هه ریه که له و دوو ره گه زه، تاییه ته ندیه تی خۆیان
بپاریزن، ئه گینا شونا سنامه ی (فطرة)، ده رده که ویت تا چ
را ده یه که، سه رپێچی ناشه رعی ده کړیت ده ره ه ق به جوانی
ره وشت. جا توخوا ناشرین نی یه؟ که ده بینین (ئافره تانی
موسولمان) به و جوانیه ی که خودا پێیانی به خشیوه له کۆلان و
بازاپو شوینه گشتیه کاندایه سته ی خۆیان نمایشی خه لکانی
بپیکانه ده که ن؟

((خوشکی بهر یزم چین نه وانهی))

بالا پوشت (حجاب) ت لی هه دهغه دهکهن)

خودای گه وره، کاتیك فهرمان به ئافره تان دهکات به
بالا پوشت و خوداپوشین، ته نها بۆ نه وه یه که ئافره ت به پاکی و
رهوشت به رزی بمی نیت هوه و دوور بن له ژیر بارخستن
(استغلال) و، نه کرین به کالایه کی هه رزان به هاو، کپین و
فرۆشتنیان پی نه کریت و، نه کرین به مایه ی پیس بوونی و
تیکدانی شیرازه ی ژیان.

خوشکی بهر یزم، جا لی ره دا با به یه که وه، نه وه کارو
پاساوانه، شی بکه ی نه وه و لییان بدوین:
خوشکی بهر یزم، چین نه وه پاساوانه ی پښکات لی ده گرن له
حجاب پوشتین؟

پاساوا (العذری) یه که م:

خوشکیك ده لیت: من هیشتا نه و بر وایه م لا دروست نه بووه
که بالا پوشت (حجاب) بپوشم، به لام سوپاس بۆ خودا نوێژ
ده که م، رۆژوو ده گرم، زه کات ده ده م و خێرو چاکه ش ده که م!
لی ره دا له و خوشکه مان ده پرسین، ئایا تۆ دانیایت له وه ی که
بهروات به پاستی و دروستی په یامی ئاینی ئیسلام هه یه ؟
بیگومان ده لێ: به لێ بروام پێیه تی، هه روه ها به خۆ

داپۆشینیش، به زمانیش ده‌لێت: (لاله الا الله محمد رسول الله)، که‌واته، بپوای به ئیسلام هه‌یه، وه‌ك ده‌ستوور و یاسا بۆ ژیان و په‌یڤه و پپۆگرام بۆ مرقایه‌تی. دیسان له‌و خوشکه‌مان ده‌پرسین، ئایا بالاپۆش له‌ شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا هه‌یه یان نا؟ وه‌ ئایا فرمانی خودای له‌سه‌رنیه؟ نه‌گه‌ر ئه‌و خوشکه‌مان له‌ وه‌لامی ئه‌و پرسیارانه‌ماندا راستگۆبیّت و عه‌ودالی راسته‌قینه بیّت، له‌ وه‌لامدا ده‌لێت: به‌لێ ئه‌و خودایه‌ی که‌ بپوامان پێی ێ هێناوه، فه‌رمانی به‌ بالاپۆشی فه‌رموه، هه‌روه‌ها پێغه‌مبه‌ره‌که‌شی (صلی الله علیه وسلم) که‌ بپوامان به‌ په‌یامی پێغه‌مبه‌رایه‌تیه‌که‌ی هێناوه، فه‌رمانی به‌ (حیجاب) کردوه له‌ فه‌رموده‌کانیدا. که‌واته ئێمه‌ چ ناویك له‌و که‌سانه‌ بنیین که‌ بپوای ته‌واوی به‌ ئیسلام و په‌یامه‌که‌ی هه‌یه و له‌هه‌مان کاتدا په‌یڤه‌وی فه‌رمایشته‌کانی خودا و پێغه‌مبه‌ری خودا ناکات؟ ئه‌و خوشکه‌ و نمونه‌ی ئه‌و خوشکه‌مان ده‌بی بزانی، نه‌گه‌ر بیّت و له‌سه‌ر ئه‌و حاله‌ته‌یان بمیننمه‌وه، ئه‌وا ناچه‌ ریزی ئه‌و که‌سانه‌ی که‌ په‌روه‌ردگار له‌ قورئانی پیرۆزدا ده‌رباره‌یان ده‌فه‌رمویّت: (إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) (النور: ۵۱).

واته: هه‌ر کاتیك بپواداران، گوێبیستی بانگه‌یشتی خوا و پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌بن بۆ جێ به‌جێ کردنی هه‌ر فه‌رمانیک، ده‌ست به‌جێ و ده‌م و ده‌ست ئه‌نجامی ده‌ده‌ن، هه‌ر ئه‌وانه‌شن

سه‌ریکه‌وتووی دنیاو دواروژ، که په‌له ده‌که‌ن له راپه‌راندنی شه
 فه‌رمانه، ته‌ن‌ها به‌مه‌ش باوه‌رداران له دوو پوان (منافق) جیا
 ده‌کریته‌وه.

وه‌له شوینیکی تردا په‌روه‌ردگار ده‌فه‌رمویتی:

(وَقَدْ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَآ تَبْرَحْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ
 الصَّلَاةَ وَآتِينَ الزَّكَاةَ وَأَطِعْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ
 عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا) (الاحزاب: ۳۳).

واته: ئه‌ی هاوسه‌رانی پیغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم)، له
 ماله‌کانی خۆتاندا به‌سه‌نگینی بسره‌ون، جوانی خۆتان به‌دیار
 مه‌خه‌ن بۆ پیاوانی بیگانه، هه‌روه‌کو ئافره‌تانی به‌ر له‌هاتنی
 ئیسلام، که‌به‌له‌نجه‌و لار ده‌چوونه بازارپه‌کان و جوانی خۆیان
 نمایش ده‌کرد. به‌لکو خودا فه‌رمانتان پی ده‌کات که‌نویژ بکه‌ن
 و زه‌کات بده‌ن و گوێپایه‌لی فه‌رمانه‌کانی خودا و پیغه‌مبه‌ر بن
 (صلی الله علیه وسلم). که‌واته‌ لیره‌دا ده‌توانین له‌و خوشکه‌مان
 بپرسین، که‌چۆن له‌و فه‌رموودانه‌ تیگه‌یشتوون؟ ئایا به‌م
 به‌شه‌ی قورئان رازی نیه‌... یان ده‌لی (نؤمن ببعض و نکفر
 ببعض) (المائدة: ۱۵۰).

واته: (باوه‌رمان به‌هه‌ندیکیان هه‌یه‌و به‌هه‌ندیکیان نیه‌) واتا
 (چۆن ده‌کریته‌ دوو شتی دژ به‌یه‌ک، له‌یه‌ک کاتدا کاریان پی
 بکریته‌؟ باوه‌رپه‌ن‌ان و کوفر کردن! چونکه‌ لادان و باوه‌ر
 نه‌کردن به‌هه‌ندیک‌ ئایه‌ت له‌ ئایه‌ته‌کان، (کفره‌). واتا چۆن
 ده‌بیته‌ باوه‌رته‌ به‌هه‌ندیک‌ له‌ ئایه‌ته‌کانی خودا هه‌بیته‌ و کاری

پئی بکهیت و هه ندیکیش له و ئایه تانه پشت گوی بکهیت، وهك
 جووله که کان؟ وهیان نه و خوشکه بهم شیوهیه له ئیسلام تی
 نهگه یشتووه؟ که واته چۆن په پرهوی تیکرایی گشتی
 فه رمایشته کان ناکات؟ چونکه هه ر نه و خودایه ی فه رمانی داوه
 به نویژ و روژ و زه کات .... هتد، هه ر نه ویشه فه رمانی داوه به
 پۆشینی بالاپۆش بۆ ئافره تان.

پاساوی دووهم:

خوشکیکی تر ده ئیت: من برپای ته واوم به بالاپۆش
 (حیجاب) هه یه، به لام دایکم رینگام پئی نادات بیپۆشم! (منیش
 له وه ده ترسم نه گه ر له فه رمانی دایکم ده ر بچم نه و خودای
 گه ر ده سزام ده دات)!

خوشکی به ریزم، ئاشکرایه که خۆشه ویستری که س لای
 خودای گه ر ده، پیغه مبه ره که یه تی محمد (صلی الله علیه وسلم)
 که ده فه رمویت: (لا طاعة لمخلوق في معصية الله عزوجل)
 (أخرجه مسلم و أحمد).

واته: گوێپایه ئی که سیك ناکریت که له خودا یاخی بوو بیت،
 هه ر وهك له م فه رمووده یه دا ده ر ده که ویت که گوێپایه ئی دایک و
 باوک له و کاته دا ده بیت، که نه و دایک و باوک له ژیر
 فه رمانپه وایی خودابن، هه ر یه کێک له وان نه گه ر له سنووری
 فه رمانپه وایه تی ده رچوون، نه و کار به فه رمانه کانیان ناکریت،

ههروه کو قورئانی پیروژ بۆمان روون ده کاته وه و ده فره رمویت:
(وَإِنْ جَاهِدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا) (لقمان: ۱۵).

واته: خودای گه وره رینماییت ده کات و ده فره رمویت،
هه رچه نده دایک و باوکیشت بن، (ئه گهر خوانه ناس) بوون، هه ول
و کۆششت له گه لدا بکه ن و بۆ ئه وه ی هاوه ل بۆ خودا پهیدا
بکه ییت و هه لت بگه رپننه وه، ئه وا به گوئیان نه که ییت، چونکه
گوپه رپه لای که سیک ناکریت که له خودا یاخی بوو بیت.

که واته خوشکی به ریزم چون ریگا به خۆت ده ده ییت که خودا
له خۆت بپه نجینی له به رامبه ر رازی کردنی دلای دایکیک که
په چه وانه ی ویستی خودا کاربکات؟ چونکه هه ر ئه و خودایه ی
تۆو دایکت و باوکتی دروست کردوه هه ر بۆ لای ئه ویش
ده گه رپننه وه.

پاساوی سی یه م:

هه ندیک له خوشکان ده لێن: توانای ماددی و امان نیه که جل
و به رگه کانم بگویم! یان (حیجاب) ی پی بکریم. لیره دا دوو جوړ
هه ن که ئه و پاساوانه دپننه وه: یه که میان راستگوو دلسۆزه،
دوه میان راستگوو نی یه و ته نها نیازی پاسا و هینانه وه یه و،
ده یه وی بالاپۆشیکی گران به ها و سه رنج راکیشه ری ده ست
که ویت، که زیاتر به رچاو بیت بی ئه وه ی بیر بکاته وه له وه ی که

بالاپۆش، مەرج و نیشانەى خۆى ھەيە، كە دەبى بەرگى شەرم و ھەيا بىت نەك خۆ وەدەرخستەن. بەو خوشكە راستگۆيەمان دەلەين ئايا دەزانىت كە ئافرەتى بپوادار نابىت لەمالەو دەرىچىت مەگەر بە مەرجى پىويست نەبىت؟ پۆشاكەكەشى دەبى رىك خۆيان بگرنەو لەگەل ئەو مەرجانەى كە شەرع بۆى داناوە.

ھەروەھا زۆرىش گرنگە بۆ ئافرەتى بپوادار، كە دەبى مەرجەكانى جل و بەرگى دەرەوھى مان بزانىت، ھەروەك چۆن ھەول دەدات لەسەرچەم بوارەكانى ژياندا شارەزايى پەيدا بكات دەبى ئاواش ھەول بەدات، ئەو مەرج و زانيارانە بزانىت چونكە (العبادة بلا علم كعبادة الاصنام).

واتە: خواپەرستى بە بى ئاگاداربوون لە زانستە شەرعەكان وەك بت پەرستى وايە.

وہ ئەو ھەموو ھەول و كۆششەنەى، بۆبە خوداپەرستى دەرژمىردرەيت و لە سزاي دوارۆژ دەپاريزيت، وە بەگوێرەى ئەو خوشكەى كە دەلەيت تواناي ماددىم نە، ئەگەر راست بكات، ئەوا با نىيەتى لى بىنى و (انشاء الله) خواى بالادەست رىگاي بۆ ئاسان دەكات و، زياتر لە خودا بپاريتەو و داواى لى بكات، بىگومان خوداش يارمەتى دەدات (وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا (٢) وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ) (الطلاق: ٢).

واتە: ھەر كەسك پاريژكاري بكات و لەخوا ترس بىت، ئەوا بىگومان خوداي گەورە دەرگاي رزگاري بۆ دەكاتەو و رۆزى و

رزقِ بکی وای پیّ ده به خشّی، له ریځایه کی ره چاونه کړاو که
 هه رگیز بیرى لى نه کړد بیتّه وه.

پاساوی چوارهم:

هه نديکى تر له خوشکان ده لّين: ناو و هه وای ولاتمان گهرمه و
 به پوښينى (حجاب) نه و توانايه مان نابى که به رگى نه و
 گرميه بگرين، به تاييه تى له وهرزى هاویندا! (سبحان الله!)
 به و جوړه خوشکانه ده لّين نه گهرمه به ستمان رازى کړدى
 خودايه و به نوميدى به هه شتين، نه و او وده ست هينانى
 به هه شت، کارکړنه بو نه و مه به سته، هه روه ها ده بى نه و نازارو
 ناخوشيانه ی ژيانى دنيا به هه ند وهرنه گرین، به تاييه تى نه گهر
 بینه مایه ی رى خوشکهر بو گه یشتن به به هه شتى پر له نازو
 نيعمه تى نه بر او ه ی خوای میهره بان. به واتايه کی تر به هه شت
 گران به هايه و ده بى نه و به هايه بده ين. دوزخ خيش، ده وره دراوه
 به له زهت و رابواردن له ژيانى دونيادا.

خوشکى به ريزم، نه و گهرمايه ی دنيا به راورد ناکړى به
 گهرماي روژى دوايى و وه ستان له گوړه پاني لى پرسينه وه له و
 کارانه ی که له ژيانى دونيادا نه نجامان داوڼ به گه وره و
 بچووکيه وه، بويه هه رده م ده بيت نه و راستيه مان له به رچاو بيت
 که خودای گه وره (جل جلاله) ده فهرموویت: ﴿قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ
 أَشَدُّ حَرًّا لَّوْكَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ (التوبة: ۸۱) واته: نه گهر له

گەرمای دونیا دەترسن نەوێك دووچارى ئازارو ئەشكەنجە بن،
خۆ ئاشكرايە كە تین و گەرمای دۆزەخ زۆر زۆر ... گەرمترە
لەوێ كە ئێو بەسى لێو دەكەن، ئەگەر تۆ بگەن. كەواتە
مروڤى ژىرو دانا، ھەرگیز نابى دواى ئەو جۆرە پساوانە
بگەوێت، چونكە ئەمە تەلەو فێلى شەیتانە دەیخاتە ناو دلى تا
بىخاتە ژيانى گومرايى و سەر لىشىواوى. ھەر وەھا لەچەند
شوێنىكى تردا خواى گەورە باسى ناخۆشى و ئەشكەنجەكانى
زۆرى دوايى و دۆزەخمان بۆ دەكات، خودا گشتمان پەنا بدات .

پاساوى پینجەم:

ھەندىك لە خوشكان دەلێن: ئەگەر ئىستا بالاپۆش (حىجاب)
بپۆشین، دەترسین بەيانى وازى لى بێنین، چونكە خوشكانىكى
وامان بىنيون؟

خوشكى پێزدار، ئەو جۆرە بىركردنەوانە پێيان دەلێن
و پێش كەوتنى پووداوا! چونكە ئەگەر ھەموو كەسێك وا بىرى
بكردايەو ئەوا، لەوانەى ئىستا زۆریەى موسولمانان، وازيان لە
نوێژو پۆژوو و ھەرمایشتەكانى تر بھێتايە. ديسان دەلێن،
ئەمەش داویكەو تەلەپەكە لە تەلەكانى شەیتان، بۆ

ئەو كەسانى دەپازىنتەو تەواو كە بێن بە نیچى، ئەگینا ئەو
ھەموو خەيالانە بۆ چى؟ خوافرمان دەكات
دەلى: بپۆشە... واتە... بپۆشە.

تۆ به پۆشینی (حیجاب) کاریک نه نجام دده دیت که فه رمانی
خودا به جی ده گه یه نیت، به دایکی پر له ئیمان وه به (سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا) (البقرة: ۲۸۵) وه لامی فه رمانی خودا دده دیت وه، به
به رده وام بوون له سه ر کاری چاک و خوا به رستی، هه رگیز
دوودلی و گومان له دوا پۆژ به خه یالندا نه یه ت نه وه نیه خودا
ده فه رمویت: (وَأَسْتَعِينُوا بِالصَّبْرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى
الْخَاشِعِينَ) (البقرة: ۴۵).

واته: داوی یارمه تی و هاوکاری له خودا بکه ن بۆ پابه پاندنی
گشت کاره کانتان به ئارام گرتن و نوێژکردن و دان به خۆدانان
له سه ر هه موو نه و فرمانه شه رعیه نه ی که جی به جی یان
ده که یت به تایبه تی نوێژ که کۆله گه ی ئایینه، چونکه نوێژکردن
به و مانایه ی که هه یه تی له راستیدا زۆر گرانه نه نجام دانی، ته نها
له سه ر نه و که سانه نه بیّت که به ته واوی ملکه چی بۆ خودا
ده رده به رن. چونکه ده ست گرتن به قورنانی پیروژ و
سونه ته کانی پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم)، دوورکه و تنه وه له
هاوپی ی خراپ، هه رگیز وات لی نایه ت که نه و جوړه بیرو
خه یالانه به دایندا بیّت، خوا (جل جلاله) ده فه رمویت: (وَلَوْ أَنَّهُمْ
فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَشَدَّ تَثْبِيتًا) (النساء: ۶۶).
واته: نه گه ر بیّت و نه وانه ی، کاره کانیان نه نجام دده دن به
گوێژه ی نه و فه رمانانه ی که پێیان ده دریت له لایه ن خودا و
پیغه مبه ره که ی، نه و نه نجامیکی باشی ده بیّت هه م له دونیا و
هه م له روژی دوا ییدا، باشت ریشه بۆ چه سپاندنی باوه ر له ناو
دله کانیاندا.

پاساوی شه شه م؛

خوشکینکی تر ده لیت: نه گهر (خیجاب) له بهر بکه م، له وانه یه که س نه یه ته خوازیښیم! بویه وای به باش ده زانم که نه و (خیجاب) پوښینه م دوا بڅه م بڼ دوا ی شوکردنم؟! خوشکی به پړیز: نه و پیاوړی که توی به جل و بهرگی ناشه رعی گهره که، سته مه تۆ ببیت به هاوسه ری ژیا نی، شایه نی نه وه ش نیه بیته خوازیښیت، چونکه په چاوی دوا پوړی توی نه کردووه و بیری له وه نه کردو ته وه که هاوکاریت بکات بڼ وه ده ست هی نانی په زامه ندی خودای گه وړه، نه گهر ژیا نی هاوسه ریت له ژیر فهرمایشتی خودای گه وړه بنیات نه نری، ده بیټ چ جوړه گرفت و ناره حه تی و نه شکه نجه ی به دوا دابیټ؟ نه تبیستووه خودای په روه ردگار به و هموو هره په شه وه ده فهرمویت: (وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى) (طه: ۱۲۴)، واته: هر که سیك لابدات و کارنه کات به و فهرمانانه ی که بڼ پیغه مبه ره کانم نار دووه له یاساو حوکه کان، نه و له ژیا نی دونیادا ژیا نی ته نگ و پر له نه شکه نجه ده که م، هرچه نده له پواله ت به خوا پیدراو بیته بهر چاوان، له بواری خواردن و خانو و پڼو یستیبه کانی تری ژیا ن، له راستیدا نه و جوړه که سه، له دله پراوکیه کی توندا ده ژیت و هست به ناخوښی ده کات. بویه نه و پیاوړه غه م خوړی دواړوژ و سه رنه نجامی ژیا ن و دواړوژ تۆ بیټ، ده بیټ باشیش بزانیټ، که شووکردن به

قه‌ده‌ری خودایه، باوه‌پیش به قه‌ده‌ر له بنچینه‌کانی ئیمانە. شووی باش، پیاوی باش، یه‌کێکه له نیعمەت و به‌خششه‌کانی خوای میهره‌بان و، هەر خودا (ته‌قدیری ده‌کات. نه‌گەر بپروات وانه‌بی، ده‌بیّ مراجه‌عه‌یه‌کی ته‌واوی ئیمانە‌که‌ت بکه‌یته‌وه، خوداش چۆن ئاره‌زووی لیّ بیّت، هه‌روا ده‌بیّت، هه‌ر به ته‌قدیری خودای گه‌وره‌شه، چه‌ندین کچی بالاپۆش شوو بکه‌ن و چه‌ندین کچیش که به‌رگی ناشه‌رعیان له‌به‌ردایه‌ بمیینه‌وه و به‌هه‌ناسه‌ی سارد سه‌ربینیته‌وه.

پاساوی جه‌وته‌م:

هه‌ندیکی تر له خوشکان که جوان له قورئان حالّی نه‌بوونه ده‌لّین: خوای گه‌وره له قورئاندا ده‌فه‌رمویت: (وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ) (الضحی: ۱۱) جوانی ئافره‌تیش نیعمه‌تیکی خوایه، بۆیه ده‌رخستنی ئه‌و نیعمه‌ته، په‌یڤه‌و کردنی ئایه‌تیکی قورئانه‌و ئه‌و جوانیه‌مان ناشارینه‌وه! لی‌ره‌دا وادیاره ئه‌و خوشکه زۆربه چاکی په‌یڤه‌وی فرمایشته‌کانی خودای گه‌وره ده‌کات و! به‌و جوّره قورئان رافه ده‌کات. که چۆن له‌گه‌ڵ هه‌زو ئاره‌زووه‌کانیدا بگرنجیت، ده‌یگونجینیّت، هه‌روه‌ک خۆی پی‌ی باشه، ئه‌و جوّره خوشکه، به‌م جوّره له‌م ئایه‌ته گه‌یشتوه و به‌و جوّره په‌یڤه‌وی ده‌کات، ئه‌ی باشه، ده‌بیّ چۆن له‌م ئایه‌ته گه‌یشتیّ که خودا ده‌فه‌رمویت: (ولا یبیدین زینتهن الا ما ظه‌ر منها)؟ واته: خۆیان

وهده رنه په خه بؤ كه سانی بېگانه مه گه ر نه وه نده نه بېت كه دياره، ناماژه په بؤ (دهم و چاو دهسته كان تا مه چهك)، نهو جوړه ليكدانه وه په وهك نه مه وايه، روژيك له شه يتانيان پرسى، هيچت له قورئان له بهره؟ ووتى بهلئ، نه م نايه ته م له بهره كه خودا ده فهرمويت: (قَوْلٌ لِلْمُصَلِّينَ) (الماعون : ٤) واته: دوزخ بؤ نويزكارانه .... ووتيان هيچى ترت له بهر نيه؟ وتى بهلئ: (وَلَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ) (النساء : ٤٣) واته: نزيكى نويز مه كونه و نه نجامى مه دهه! پييان وت باشه، بؤ نه م نايه تانه نه و او ناكه يت؟ شه يتان ووتى: خو خودا داوى نه كړدوه قورئان گشتى له بهر بكه ين، بهلكو ده لئيت: (فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ) (الزمل : ٢٠) واته: هر نه وه نده بخوينه كه بؤت ده كريت و بؤت مه يسره ده بېت. خوشكى به ريز، نهو جوړه پاساو و ليكدانه وهى تو بؤ قورئان، وهك ليكدانه وه كهى شه يتان وايه. چونكه نيعمه تى نيمان گه وړه ترين نيعمه تى خوايه بؤ مروژ، بويه ده بېت له پووخان و لاوازيوونى بېپاريزين و سه قام گيرى بكه ين و پيگا نه ده ين به نه فس و شه يتان لاوازي بكه ين و بهره و هلديرمان نه بهن.

پاساوى هه شتم:

هه نديك له خوشكان ده لئين: ده زانين خودا پوښين فهرمانى خوايه و واجب له سه رمان، به لام هركا تيك خواى گه وړه

(هیدایەت)ی داین، ئەوا پەپرەوی دەکەین و دەپۆشین! لە
 وەلامدا، بەو خوشکە بەرێزەمان دەڵێین: ئایا تاوکۆ ئیستا تۆ
 هیچ هەنگاوێکت ناوە بەرەو (هیدایەت) بوون؟ (وَقَدْ جَعَلَ اللَّهُ
 لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا) (الطلاق: ۳) وەیان ھۆکارەکانی بەرەو
 (هیدایەت) گرتۆتەبەر؟ ئەگەر تۆ ئارەزووی گەشتێکت ھەبێت،
 ھۆکاری گواستەنەوێ بۆ ئامادە ناکەیت؟ وە ئەگەر نەخۆش
 بکەویت سەردانی پزیشک ناکەیت؟ بۆ دەست نیشانکردنی
 نەخۆشیەکەت و، دیاری کردنی دەرمانی تایبەت بە
 نەخۆشیەکەت؟ بیگومان وەلامەکەت تەنھا (بەلێ) دەبێت.
 (هیدایەت) یش، ھەر بەو شیوەیە، ھەر لە دوعاکردن و تێکەڵ
 بوون بە توێژی خوشکانی خاوەن بېروا و چاکە خواز و گوێ
 گرتن لە وتار و خوێندنەوێ کتیی ئاینی و ھۆکارەکانی تر، کە
 کاری (هیدایەت)ت بۆ ئاسان دەکەن و دەگەیت بە کاروانی
 خواناسان و، گەیشتن بە وەدەست ھێنانی سۆزو میھرەبانێتی
 خوای میھرەبان و ەبەھەشتی پەر لە نازو نەعمەتی نەپراو.

پاساوی نۆیەم:

ھەندێک لە خوشکان، وا بیر دەکەنەوێ کە جاری بچوکن و
 گەنج و کاتی حجاب پۆشینیان نەھاتوو! ئەو جۆرە
 خوشکانە وای ھالی بوون کە خۆداپۆشین، تەنھا بۆ بە
 سالاداچوانە و گەنجەکان ناگرتنەوێ! خوشکی بەرێزم بیر

بکەرەوه، ئەم جوړه لیکدانه وه یه زۆر ترسناکه، چونکه هەر
 یه کێک له ئیمه و گیانه به ران به تیکرای، بۆی ههیه له هەر
 کاتیک و له هەر چرکه یه کدا ئەم دونیایه و ئەم ژیانه به جی بهیئیت
 و مەرگ کۆتایی به ژیانی بهیئیت. کهواته به چ بریاریک ئەو مافه
 به خۆت ده دهیت که چاوه پوانی ژیانی به یانیت بکهیت؟ (فَإِذَا
 جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ) (الأعراف: ۳۴)
 ئەم نایه ته پیرۆزه هه ره شه یه کی گه وره ی خوای گه وره
 به خۆیه وه ده گریت، له گه ل ئەوه شدا ده شیته لیره دا بگوتریت
 هەر کاتیک له ناوچوون، یان مردنی که سیك، یان کۆمه لیک هات،
 ئەوا به هیچ جوړیک له ناوچوونیان، دواناخریت ته نانهت بۆ
 که مترین کاتیش. خوشکی به ریز، تۆش باش ده زانیت مردن
 جیاوازی ناکات له نیتوان پیرو منداڵ و گه نه و نه خۆش و له ش
 ساغ. کهواته ده بیته خۆت ناماده بکهیت بۆ پیشوازی کردن له
 گیان کیش (ملك الموت)، له هه موو کات و ساتیکدا. به پاستی
 مردن، به و جوړه جل و به رگه ناشه رعیه، شه رمه زارییه کی زۆری
 له دوایه، هەر له سه ره تاوه، وه لایمی ناو گوپت چۆن ده بیته؟
 خوشکی به ریز زووکه و روو له ده رگای ره حمه تی خودا بکه و
 داوای لیخۆشبوونی لی بکه، چونکه خوایه کی میهره بانته هه یه و
 له هه موو کاتیکدا ده توانیت بگه ریته وه و په له بکه (وَسَابِقُوا إِلَى
 مَغْفِرَةٍ مِنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ) (الحديد :
 ۲۱)، واته: په له بکه به ره و لی خویشبوون و به هه شتیکی فراوان
 که فراوانیه که ی هینده ی فراوانی ئاسمان و زهویه. خوشکی

بهريز، خواي خۆت له بير مه كه، تا ئه و له بيرت نه كات (نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ) (التوبة: ٦٧) (وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنْفُسَهُمْ) (الحشر: ١٩) نابي ئه وهنده ئوميدمان به ته مه ن دريژي مه بيت، ئه گهر شهوت كرده وه، نابي به هيواي ژياني به ياني بيت، مه روه كو پيغه مبه ري پيشه و امان (صلى الله عليه وسلم) ده فه رموي: (مالي وللدنيا الا كراكب استضل تحت شجرة فتركها)، واته: نموونه ي من و دونيا وهك سواريك وايه كه له ژيتر سي به ري دره ختيك به سي ته وه و دوايي جي ي به ي لاي. براده ري كم بوي گي پامه وه و تي: له م ماوه يه دا كا بريه كي ته مه ن (٧٠) ساله خانويهك دروست ده كات، كه ته واو ده بيت له ئه نذازياره كه ده پرسي، ئه ري كا كه ي ئه نذازيار، ئه م خانوه چه ند سال خوي راده گريست؟ ئه نذازياريش به گو يره ي پي كه اته كاني خانوه كه و ئه و زانياريانه ي كه هه يه تي وه لامي ده داته وه ده لي: تا (٥٠) سالي تر هه ر قسه ي له سه ر نيه. خاوه ن خانوه كه ش ده لي: ده باشه، ئه و كاته ش بوي اغيكي خه فيفي ده كه ي نه وه! سه يره (١٢٠=٥٠+٧٠) سال و هيشتا به هيواي زياتره! خو دا پوي شيني ئافره تي موسلمان، پويستي به خو راهيتان هه يه، پويسته له سه ر دا يكان و باوكاني موسلمان، هه ر له منداليه وه كچه كانيان له و جو ره پو شاكه رابه ينن وهك لايه نيكي گرنگي په روه رده كردن، تا له كاتي گه وره بوونيان لايان گران نه بيت، مه روه كو پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) ده فه رموي: له فه رموده يه كي ري نمايي كردني (أسماء) - خوا

لی رازی بیت- (یا أسماء ان المرأة اذا بلغت الحيض لم تصلح ان يرى منها الا هذا وأشار الى وجهه وكفيه) (أخرجه أبو داود)،
 واته: (نهی نه سماء، نه گهر کچ بلوغی بوو، بوئی رهوا
 نیه، جگه له مهی لی ببینریت، ناماژه یه بو(دهم و چاو و
 دهسته کانی تا مه چک) هه روه کو ناشکراشه که ته مه نی
 پیگه یشتنی کچان له نیوان ۱۲-۱۳ سالی دایه، بویه وا چاکه که
 دایکان، پیشه و او پیشه نگ بن بو کچه که یان له پویشینی پوشاکی
 شه رعیدا، به م شیوه یه دایکان و باوکان، زیاتر دلنیا ده بن له
 دواپوژی کچه کانیان، هم له دنیاو هم له رۆژی دواپیدا. له
 لایه کی تریشه وه خویان رزگار ده کن له و بهرپرسیه تیه
 گه وره یه ی که له سهریانه به رامبه ر خوی گه وره. به دایکان
 ده لّین: نه گهر، کچه که ت لا خو شه ویسته و هه ولی به خته وهری
 ده دهیت له دنیا، ده بی له وهش زیاتر هه ولی بدهیت بو
 به خته وهر کردنی له دوارقّدا، هه ر بویه خوی گه وره
 ده فه رمویت: (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنْفُسَكُمْ وَأَهْلِيكُمْ نَارًا
 وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ عَلَيْهَا مَلَائِكَةٌ غُلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ
 مَا أَمَرَهُمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ) (التحریم: ۶)، جا زووکه دایکی
 خو شه ویست هه نگاو بنی به ره و رازی کردنی خوی گه وره و جی
 به جی کردنی نه و بهرپرسیه تیه ی که له سهر شانته و خوت و
 منداله کانت به خته وهر بکه له دنیاو له پوژی دواپیدا.

نه وه که نه و دایکه ی که له ته مه نی (۵۰) سالی دایه و
 خوی ته و او داپویشیه، که هیچ که سیک سهیری ناکات، به لام

کچه که ی (۱۴) سالیه و جوان جوان نارایشی کردووه و به نیوه
رووتی و دوی خوی داوه! توخوا له مه سه یتره یه؟ گوايه
پابه ندی فرمانی خوايه!

پاساوی دهیهم:

خوشکيکی تر ده لیت: له وه ده ترسم نه گهر حجاب بپوشم،
پیم بلین سهر به فلان کومه ل و لایه نه، منیش حه ز له
حیزبایه تی ناکه م!!

بۆ وه لام دانه وه ی نه و جوړه پاساوانه، یه کسهر ده چینه سهر
بابه ته زېږینه کانی تاییه ت به و جوړه پاساوانه، که خوی گه وړه
ده هه رمویت: (وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ) (الأحزاب:
۳۷)، واته: له خه لک ده ترسن، که چی خوا ره واته ره که لی ی
بترسییت. جی به جی کردنی هه رمایشته کانی خودا هیچ
په یوه ندیه کی نیه به لایه ن و کومه لیکي دیاری کراو، به لکو
راسته وخو به نده به هه رمانه کانی خوا. له راستیدا دوو حیزب
هه ن که زور له یه که دوورن، نه وانیش یه که م: (حزب الله) یه حزبی
خودا، نه و جوړه که سانه ن که گوپړاپه لی سهرجه م
هه رمایشته کانی خوی گه وړه ن، بی حساب کردن بۆ هیچ قسه و
تانه ی که سانی تر، خوی گه وړه ش، هه میشه پشتیوانی نه م
(حزب) ه یه. حیزبی دووه میش حیزبی شه یتانه، حیزبی
شه یتانیش، هه وړه کو دیاره، شوین که وتووی شه یتان و،

شه‌یتانیش دوزمنی هه‌ره گه‌وره‌ی ئاده‌میزاده‌و، هه‌ر که‌سی‌کیش
 شوێن که‌وتووێ نه‌فس و شه‌یتان بی‌ت، له‌ ده‌لا‌پاوکی و پشی‌وی و
 نا‌اسووده‌یی دا ده‌ژی، چونکه‌ له‌ خ‌وای گه‌وره‌ یا‌خی بووه‌و،
 خواش (جل جلاله‌) به‌لێنی خ‌وی به‌سه‌ریاندا ده‌سه‌پینیت له‌
 دونیاو ر‌وژی دوا‌ییدا، جا هه‌ر که‌سی‌ک مه‌به‌ستی بی‌ت بج‌یته‌ پ‌یزی
 (حزب الله)، هی‌واو ئوم‌یدی پا‌زیکردنی خ‌وای گه‌وره‌ بی‌ت، بی‌ سی
 و دوو کردن، ده‌بی‌ت ملکه‌ چ بی‌ت بو‌ فه‌رمانه‌کانی خ‌واو
 پی‌غه‌مبه‌ره‌که‌ی (صلی الله علیه وسلم). (حی‌جاب) بالا‌پ‌وشیش
 یه‌کی‌که‌ له‌ جی به‌جی کردنی نه‌و فه‌رمانانه‌، به‌ پی‌چه‌وانه‌ی
 نه‌مه‌ش، ده‌رخ‌ستنی له‌ش و لا‌ری ئا‌فره‌ت، یا‌خی بوو‌نی‌کی
 ئاشکرایه‌ له‌ فه‌رمانه‌کانی خ‌واو، جله‌وی خ‌ویان ده‌ده‌ن به‌ده‌ست
 شه‌یتان، بی‌ گومان به‌ره‌و هه‌لدی‌رو ژیا‌نی‌کی پرله‌ ئازارو
 نه‌شکه‌نجه‌یان ده‌بات له‌ ژیا‌نی هه‌نوکه‌و دوا‌ر‌وژیدا. خوشکی
 به‌ری‌ز جا هه‌رچی زووه‌ پ‌وو بکه‌ره‌ ده‌رگای خوداو دا‌وای لی
 خ‌ۆشبوونی لی بکه‌و نه‌م فه‌رمانانه‌ی خودا له‌ ده‌لا‌ بگره‌ که
 ده‌فه‌رمو‌یت: (فَقْرُوا إِلَى اللَّهِ إِنِّي لَكُم مِّنْهُ نَذِيرٌ مُّبِينٌ) (الذاریات:
 ۵۰)، که‌ واته‌: بگه‌ر‌ینه‌وه‌ بو‌ لا‌ی خ‌واو فه‌رمانه‌کانی و، من
 ئا‌گادارکه‌ره‌وه‌ی ئی‌وهم به‌ به‌لگه‌. له‌ لایه‌کی تری‌شه‌وه‌ له‌وانه‌یه‌
 هه‌ندی‌ک له‌ خوشکان بل‌ین، جگه‌ له‌وه‌ش هه‌نی‌ک له‌ ده‌سته
 خوشکه‌کانمان، یان ده‌وروبه‌رمان له‌وانه‌یه‌ گا‌لته‌مان پی‌ بکه‌ن و
 بی‌زارمان بکه‌ن به‌ تانه‌ لی‌دان و ناو و نا‌ت‌وره‌ی ج‌وا‌و‌جو‌ر. به‌ر له‌
 هه‌موو شتی‌ک پی‌وی‌ست به‌وه‌ نا‌کات تو له‌و ج‌و‌ره‌ که‌سانه‌ نزیک

ببیته‌وه و به‌و شی‌وه‌یه له‌گه‌لیاندا تی‌که‌ل ببیت، ئە‌گه‌ر هه‌ر نه‌کرا
ئە‌وا قورئانی پیرۆز، زۆر به‌پاشکاوێ پێ‌گامان بۆ ئاسان ده‌کات
له‌ جێ به‌جێ کردنی فه‌رمانه‌کانی خوای گه‌وره‌.

(جل جلاله‌) که ده‌فه‌رمویت: (أَحْسَبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ
يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ) (٢) وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ
اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ) (العنکبوت: ٢-٣). خوشکی
به‌پێز، وه‌ده‌ست هێنانی هه‌ر بڕوانامه‌یه‌ک، پێ‌ویستی به‌ خو
ئاماده‌کردن هه‌یه‌ بۆ وه‌لام دانه‌وه‌ی ئە‌و پرسیارانه‌ی که
په‌وه‌یه‌ پووێ ده‌بنه‌وه، دیاره‌ ئە‌وه‌ش به‌ ئاسانی ناکریت، به‌ لکو
ده‌بیت هه‌موو ئە‌و ماندوو بوون و ئیش و ئازاره‌ له‌ به‌ر چاو بگرن
و به‌ باشی ره‌چاو بکری‌ت. هه‌روه‌کو ئافره‌تانی موسوڵمانی
چه‌رخانی زوو، په‌یره‌ویان ده‌کرد بۆ رازی بوونی خوای
میه‌ره‌بان، هه‌چ جۆره‌ ناخۆشیه‌کی ژیا‌نیان له‌ به‌ر چاو نه‌بووه،
بۆیه‌ تۆش هه‌ول ده‌ به‌ ره‌نگاری هه‌موو ئە‌و شتانه‌ ببیته‌وه‌ به‌و
ئێمانه‌ی که هه‌ته‌و، ئە‌و ئازارانه‌ به‌ر خۆت به‌ره‌وه، هه‌روه‌ک
پێ‌غه‌مبه‌ران (عليهم الصلاة والسلام) تووشی هاتوون و ناحه‌زانی
حه‌ق، پێ‌یان کردوون، که‌چی له‌ را‌گه‌یان‌دنی په‌یامه‌
پیرۆزه‌که‌یان سارد نه‌بوونه‌ته‌وه‌ و زیاتر سووربوونه‌ له‌ سه‌ر
بانگه‌وازه‌که‌یان و رێنمایی کردنی خه‌لك. تۆش هه‌ول ده‌
به‌ رێگای گه‌فتوگۆی هێمنانه‌، ببیت به‌ مایه‌ی (هه‌دايه‌ت) یان،
ئه‌گه‌ر نا ده‌توانیت بلاییت (لکم دینکم ولی دین). ده‌کری‌ ئە‌و
جۆره‌ تی‌که‌لی یه‌ی له‌ مه‌وه‌ریان نه‌که‌یت و ده‌سته‌ خوشکی

وابكه به هاوړپټ، كه هاوېروپاو ئيمانن بن و بتوانن سوود به يه كتر بگه يه نن، دروشمی (سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَا نَبْتَغِي الْجَاهِلِينَ) (القصص: ٥٥). بېه سومبلی خۆيه ك لاکړنه وه و ئاميری کونترېل کړدنی په يوه نډيه کانت له گه ل ده ورو به ردا هه روه ها به هه ل سوکه وت و ره وشتی به رزو ره فتاری جوان و ئيمان ه وه، له نيوان خوشکانی بالاپوش دا، ده بيت به مايه ی سهرنج راکيشانی نه وانی تريش و، ده بڼه کللی چا که بؤ ده ورو به ر و ريښمایي کړدنيان و رزگار کړدنيان له و ئاکامه ترسناکي که چاوه پي ی ياخی بوان ده کات، تا وایان لي ديت خويان، بير له خويان ده که نه وه که له چ حاله تیک دان و چ جوړه به رگيکیان پوښيوه؟، خو نه گهر (خوانه کات)، تو چوويته سهر ره فتاری نه وان، نه وا بيگومان زياتر بيزارت ده که ن و زالبوونی خويان به سهر

تو دا راده گه يه نن و دياره توانيو يانه ده ست له ناوه وه ی که سایه تی تو بناخنن و به ره و داواکاری نه وان چوويت و، ئيتر ده بي به پيی خشته ی داپيژاوی نه وان ژيان به سهر به ريت و تا وای لي ديت، هه نگاو به هه نگاو له په يامی ئيسلام دوورت ده خه نه وه و به مه ش زيانتيکی زور ده که يت، بؤيه خوی گه وړه ده فهرمويت: (ولن ترضى عنك اليهود ولا النصارى حتى تتبع ملتهم) (البقرة: ٩)، واته: جوله که و ديانه کان وازت لي ناهي نن و ليټ رازی نابن تا نه چي ته سهر به رنامه ی نه وان.

و ره‌وشتی به‌رزنی نیماندارانه‌وه، وه ئه‌وانه‌ی له‌ژێر (حیجاب)ه‌وه
 کاری ناپه‌وا ئه‌نجام ده‌ده‌ن بی‌گومان، په‌رده‌ی پوو په‌شییان
 له‌سه‌ر هه‌لده‌مال‌دری‌ت و پ‌یسوا ده‌بن و (حیجاب) یش هه‌ر به
 پاکی و پ‌یرۆزی ده‌مین‌ت‌ه‌وه، هه‌روه‌کو خ‌وای گه‌وره (جل
 جلاله) ده‌فه‌رمو‌یت: (يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا
 أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ) (البقرة: ۹).

واته: ئه‌و جۆره که‌سانه، ده‌یان‌ه‌و‌ی ف‌یلّ له‌ خ‌وداو باوه‌پ‌داران
 بکه‌ن، به‌لام ئه‌وانه ته‌نها ف‌یلّ له‌ خ‌ویان ده‌که‌ن و که‌س له
 خ‌شته نابهن ته‌نها خ‌ویان نه‌بی‌ت، که‌چی هه‌ست ناکه‌ن. خ‌ال‌ت‌یکی
 گ‌رن‌گ‌تر، دیاره خ‌وی له‌خ‌ویدا (حیجاب) پ‌یرۆزه و خه‌ل‌کی به
 چ‌اوی پ‌ر له‌ ر‌یزه‌وه سه‌یری ده‌که‌ن، بۆیه ئه‌و ناپاکانه په‌نا‌ی بۆ
 ده‌به‌ن، بۆ ئه‌وه‌ی بتوانن له‌م ر‌یگایه‌وه ر‌یزو خ‌ۆشه‌ویستی خه‌ل‌ک
 وه‌ده‌ست ب‌ێ‌تن، نه‌تان‌بیست‌وه! کات‌یک یه‌ک‌یک تاوان‌بار ده‌کر‌یت
 به‌ تاوان‌یک، بۆ به‌رگ‌ری له‌ خ‌ۆکردن و خ‌ۆ ر‌زگارکردن ده‌ل‌ی:
 کو‌په‌ من خ‌زمی فلان که‌سم، ئه‌گه‌ر (فلان که‌س) ناس‌راو و
 پایه‌دار ب‌یت؟!

پاساوی دوانزه‌هه‌م:

هه‌ند‌یکی تر له‌ خوش‌کان پاساو بۆ ئه‌وه ده‌ه‌ین‌نه‌وه، که
 خ‌ۆداپ‌ۆشین به‌ندیان ده‌کات و ناتوانن به‌ سه‌ره‌به‌ستی سه‌ردانی
 خ‌زم و ناس‌یاوانیان بکه‌ن و، هاو‌پ‌یه‌کانیان وایان لێ ده‌که‌ن

ههست به شهرمه زاری بکه ن! ؟ خوشکی به ریژم، چ پیویست به
شهرمه زاری دهکات؟ ئایا گه پانه وه بۆ راستی و جی به جی
کردنی فهرمانی خوای گه وره باشتر نیه له ژبانی گومرایی و
یاخی بوون له خوای میهره بان؟ خو نه گه بهاتایه (حیجاب)
جۆریک بوایه له مۆدیلی جل و بهرگ، نه واه به هیچ جۆریک
ههستت به شهرمه زاری نه ده کرد و، لات شتیکی ئاسایی ده بوو!
که چی هه مان پۆشاک، نه گه به فهرمانی خودا بیئت، ههست به
شهرمه زاری ده کهیت! ؟ که ره زامه ندی خوای گه وره ی پی
وه دهست ده هیئن؟ ئایا بانگه وازی مۆدییل په رسته کانت لا
گه وره تره له بانگه وازی خوای گه وره؟ خوای گه وره
ده فهرموویت: (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ
أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ) (الأحزاب: ۳۶)، واته: هیچ
باوه پداریک (پیابویی یان ئافرهت) بۆی نیه راو بۆچوونی هه بیئت
له بهرامبه ر هیچ یه که له فهرمانه کانی خوا و پیغه مبه ر (صلی الله
علیه وسلم) به لکو ده بی ملکچ بی بۆ هه ر فهرمانیک، که له لایه ن
خواو پیغه مبه ره که یه وه (صلی الله علیه وسلم) بیئت. خوشکی
به ریژ، بۆ ههست به شهرمه زاری ده کهیت له کاتیکدا ده زانیت که
ئه م ئایه ته پیرۆزه پووت تی ده کات و لئی تی ده کهیت؟ به لکو
ده بیئت وه لامی ئه م ئایه ته بده یته وه (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا
اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ) (الأنفال: ۲۴)، وه
ئه وانه ی تۆ گرنگی به قسه کانیان ده ده ییت دوو جۆرن:
جۆریکیان، بهوادارن وه که تۆ و به چاوی ریژه وه سه یرت ده که ن و

لېت حالې ده بن، به وېهې كه سېكې خاوه ن باوه پړيت و به دهم
 بانگه وازې خواي گه ورده دا چوويت و كه سايه تې خوت پاراستوه
 و زياتر واقع بينانه، مامه لته له گه لدا ده كهن. جوړه كهي
 تريان، كه سانتيكن، نا دانا، فيل باز، دوو پوو، هيچ پيويست
 ناكات قسه كانيان به و گرنكي به وهرگريت، به لكو ده بيت تو
 نه وان به هه له بزانيت و داوای نه و هيان لي بگهيت كه بينه ريزي
 تو و به وپه پي باوه پ به خو بوون و سوو بوون له سر كرداري
 راست، وه ك چيايه كي نه له رز به رامبه ريان بوه سته، هر چه نده
 به دواكه وتوو و كونه په رستيش ناوت به رن، چونكه ده بيت
 نيماندار به هيژ بيت له به رامبه ر هيژي شه پولي خوانه ناسان و،
 توش خوات له گه ل دايه.

پاساوي سيانزه هم:

هندي له كچاني دنيا خواز، وا حالې بوونه نه گه ر جواني
 له ش و لاريان وه دهر بخه ن، نه وا سهرنجي گه نجان راده كيشن و،
 نوو داخوازيان ديټ! به واتايه كي تر هه روه ك چون بازركان
 كالايه كانې خوي پيشاني كپيار ددات. خوشكي هوشمه ند، هر
 كه نجيك به و شيوه به توي بوويت، نه وا له تو حالې نه بووه كه چ
 روټيكت هه به له بنياتناني خيزان و كومه ل، به لكو به دواي
 جوانيه كه تدا ده گه رپټ، بويه هه ركاتيگ نه و جوانيه ي توي
 له به رچاو كه وت نه وا به دواي يه كيكي تردا ده گه رپټ و،

گه وره ترين ستمت لى ده کات و، تهنه بير له و شتانه ده کاته وه
 که نه و پتيانه وه به خته وهر ده بيت به تيگه يشتنى خوئى، جا نه و
 جوړه پياووت بؤ چيه؟ پياويک هه لېږتړه که خاوه ن ئيمان و
 له خوا ترس بيت، که توئ خوئ بويت، وه به هوئ په يوه سست
 بوونت به فه رمانه کاني خودا، ريزت لى ده گريئت، نه گهر
 خوانه خواسته ناکوکيش که وته ناو خيزان نه و ستمت لى ناکات
 و مافي ته واوت پى ده دات، جا که واته هه ريه که و له ئاستى
 خوره وشتى خوئ هاوسه ر بؤ خوئ هه لډه بژيړيت و، توئ يه کيک
 هه لېږتړه که له خواترس بيت چونکه يه که م حاله ت که به سه ر
 (ادم و حه و) داهات (عليهما السلام) پاش ده رچوونيان له
 به هشت به رگ له بهر دامالين بوو، که خوا (جل جلاله)
 ده فه رمويت: (يا بنى آدم لا يفتننکم الشيطان کما أخرج أبويکم
 من الجنة يفتنهم ليباسهما ليريتهما سواتهما)، واته: نه ي
 نه وه ي ئاده م، شه يتان له خشته تان نه بات هه روک دايک و
 باوکی ئيوه ي له به هشت وه ده ر ناو، جل و به رگيان له به ردا
 دامالين بؤ نه وه ي له ش و لاريان وه ده ر بکه ويت که واته
 به ده ر خستنى جوانى له ش، داوا و مه راميتكى شه يتانه له
 ئافره تان، ئايا تو رازيت به وه ي که داواى شه يتان جى به جى
 بکه يت؟ وه يان هه نديک له خوشکان، سه رپوشيك ده خه نه
 سه ريانه وه قزيان دياره، گوايه خويان داپوشيوه ! وه له لايه کى
 تره وه سينگيان روته و ميکيا جيکى ته واويان کردووه و به
 کوچه و کولاندا پياسه ده که ن، نه مه ش ده بيته هوئ زياتر

سەرنج راكىشەنى پىاوان، چونكى شىتېكى نالەبار دەبىنن و لى
 وورد دەبنەو، يان بەو جۆرە كارەى، دەيەوئە (ناشرىنى)
 خۇى بشارىتەو! ئەوۋى راستەو زانراو، جوانى شىتېكى
 رىژەيىيە (نسبىيە)، ھەرۋەكو دەشزانىن كە جوانى پەوشت،
 لەسەرووى گشت جوانىيەكانە، بەتايىبەتى بۆ ئافرەتان. گرىمان
 ئەگەر ھىچ دەقىكى قورئانىش نەبوايە دەربارەى خۇداپۇشىنى
 ئافرەت، ئەوا دەبوايە ئافرەتان، ھەر خۇيان لەخۇيانەو ۋەك
 دەست پىشخەريەك خۇيان داپۇشىبايە، بۆ پاراستنى ئەو پىژەى
 كە پىيان دراو، ھەرۋەھا بۆ خۇپاراستن لە پەلامارەكانى
 دىندەكان. نەك ئافرەت بىكرىت بەھۆكارىك بۆ بەھەرمىن كىردنى
 شىتېكى ماددى، ۋەك ئەوۋى لە ولاتان، پىروپاگەندە بۆ مىوانخانە
 و چىشتخانەو تايەى ئۆتۆمبىل دەكرىت و، ئافرەت دەكەن بە
 ھىماى باشى و پوختەيى كالاكانيان!!

پاساۋى چواردەھەم:

ھەندىك لە خوشكان دەلەين: (ھىجاب) گىرنگ نىە! نعوذباللە:
 گىرنگ ئەوۋەيە مەۋۇ (دەلى) پاك بىت! لەوانەيە ئەگەر (ھىجاب)
 بىپۇشىن لە كارەكانمان دەرىكرىين، يان ۋەك تاوانبارىك سەير
 بىكرىين!! ئەم جۆرە پاساۋانە، يەككە دەيانھېنئەو كەلە
 بنەپەتدا، كەم و كورتى ھەبىت لە جى بەجى كىردنى ئەركەكانى
 ۋەك نۆيژ، رۆژو... ھتە ئەگىنا ئەبى ئەمە چ جۆرە دلىك
 بىت؟! باۋەپى بە دروستى ئەركەكانى ھەبىت بە (دل) كەچى

به کردار جیّ به جیّیان ناکات ، خوشکی به ریژ، باش بزانه که
 ناینی ئیسلام هه مووی به یه که وه به ستراره ته وه، جیانا کریتته وه،
 هه له باوه پهیئان به دل و وتنی به زمان و جیّ به جیّ کردنی به
 کردار، هه رکاتیک یه کیک له مانه له وانیتزر دابرا ، ئه وه زریزه که
 ده پچریت و کاری ته واوی خوی پیّ ئه نجام نادرئ، له وهش زیاتر
 پیغه مبهه (صلی الله علیه وسلم) فهرموویه تی: (انما الاعمال
 بالنیات وانما لكل امرئ ما نوى)، ئیسلام کرده وه یه، دلی چاک
 کردنه وه ی چاک ی له گه لّ داده بیّت، چونکه دلّ، خالی سه ره کی
 سه ره له دانی هه موو چاکه و خراپه یه که، چونکه نیه تی چاک
 به ته نها، مرقّ رزگار ناکات، نه له دنیا و نه له دواروژدا، ئه گه ر
 کرده وه که به گویره ی نیه ته که ئه نجام نه دات. أبو بکر -خوا لی
 ی رازی بیّت- له کاتی هه لگه پانه وه ی کۆمه لیک له موسولمانان و
 یاخی بوونیان له زه کاتدان دا هه لویستی چۆن بوو؟ جهنگی
 له گه لدا کردن، لیره دا ئه مه ئه وه ده گه یه نیّ که ئه نجام نه دانی
 ئه رکیک له ئه رکه کان، مانای یاخی بوون ده گه یه نیّ ، (يَا أَيُّهَا
 الَّذِينَ آمَنُوا لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفْعَلُونَ) (الصف: ۲) خالیکی تر،
 ئیمه ی موسولمان ده بیّ باوه پیک ی ته واومان هه بیّ که رزق و
 رۆزی ته نها به ده ست خودایه، نه که به ده ست ئه م و ئه وه
 مرقّانی وه که خۆمان، هه روه که پیغه مبهه (صلی الله علیه وسلم)
 ده فهرمویت:

((ان احدکم یجمع خلقه فی بطن امه اربعین یوما ثم یشکون علقه
 مثل ذلک ثم یشکون مضغه مثل ذلک ثم یشکون علقه فی بطن امه اربع
 کلمات ویقال له اکتب عمله ورزقه واجله وشقی او سعید ثم یشکون

فیه الروح، فان الرجل منکم لیعمل حتی ما یکون بینہ و بین الجنة الا ذراع فیسبق علیہ کتابہ فیعمل بعمل اهل النار، ویعمل حتی ما یکون بینہ و بین النار الا ذراع فیسبق علیہ کتابہ فیعمل بعمل اهل الجنة)) (أُخرجہ البخاری).

واته: له م فرموده یه دا، وا درده که ویت، که کورپه له هیشتا هر له ناو ره حمی دایکیت، خوی میهره بان رنق و رۆزی بۆ دیاریکردوه، جا که م یان رۆر ..... وه خواش ده فهرمویت: (وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ) (الذاریات: ۲۲)، ده بی نه مهش په چاو بکهین که ده بی کاریک بکهین په زامه ندی خودای تیدابیت، موچه یه که وه یان بژیوتیک له یاخی بووندا وه دهستی بیتم، ده بی چ خپرو به ره که تیکی هه بیت؟! تا له برینی بترسم؟! به لکو خواپه رستن، دوعا کردنی به رده وام، کارکردن به هوکاره کان، هه موو نه مانه ده بنه هو ی زیاده بوونی رنق و رۆزی. چونکه خوی گوره به لینی داوه، که ده فهرمویت: (وَمَنْ يَتَّقِ اللَّهَ يَجْعَلْ لَهُ مَخْرَجًا (۲) وَيَرْزُقْهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْتَسِبُ) (الطلاق: ۲) هر که سیك پاریزکاری بکات، خوا ده رگای رزگاری لی ده کاته وه و به شیوه یه که رزقی ده دات که هه رگیز بیرى له و شیوه وه ده دست که وتنه نه کردبیتته وه. له هه موو شتیکیش زانراوتر نه وه یه که (نه فقهه) ی خوت و منداله کانت له سهر تو نیه. نیسلام نه فقهه ی تو و منداله کانی له سهر گه وره ی خیزان واجب کردوه.

نهوا پټويست به وه ناکات به شوین به لگه و شتی شه رعیدا
بگه پټین، له گه لّ نه وه شدا خوی گه وره ده فره رمویت: (وَقُلْ
لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ
زِينَتَهُنَّ) (النور: ۳۱) واته: هه روه ها فره مان بکه به نافرته ی
باوه پدار که چاویان بپاریزن له (نه زه) و دامینی خویان بپاریزن
له کاری ناره وا، هه روه ک فره مان به پیاوانی باوه پدار کراوه،
نه وه ی شایه نی لّ وورد بوونه وه یه، نه وه یه که نافرته ی باوه رار
فره مان یکی تریشیان پټ کراوه جگه له وه ی که ئاماژه مان پټ
کرد، نه ویش، وه دیار نه خستنی جوانیانه، ته نها نه وه نه بیت که
ناشاردریته وه (زۆربه ی زانایان ریکن له سه ر نه وه ی که (الا ما
ظهر منها)، دهم و چاو و دهسته کان تا مه چه ک ده گریته وه.
هه روه ها نافرته تانی باوه پدار ده بی (خمار) به کاریتن بۆ
داپوشینی گه رده ن و سنگیان له کاتی بوونی که سی بیگانه ، وه
جوانی خویان به دیار نه خه ن. عائیشه خان ره زای خوی لّ بیت
ده لیت (رَحِمَ اللَّهُ نِسَاءَ الْمَاهِجِرَاتِ الْأُولِ، لَمَّا أَنْزَلَ اللَّهُ (وَلْيَضْرِبْنَ
بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُيُوبِهِنَّ) شَقَقْنَ مِرْوَطَهُنَّ فَاخْتَمَرْنَ بِهَا) بوخاری
گیراویه تیه وه (۴۷۵۸)، هه روه کو عائیشه خان ره زای خوی لّ
بیت ده لیت: ره حمه تی خوا له یه که مه کانی نافرته تانی کوچکار
بیت، هه ر که گوئیان له م ئایه ته بوو ده ست به جی، جی به جی
یان کرد. هه روه کو له شوینیکی تر دا خوی گه وره زۆر به
ناشکرا ده فره رمویت (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لِّأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءِ

الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَذْنَى أَنْ يُعْرِفْنَ فَلَا
 يُؤْذِينَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا (الأحزاب: ٥٩) هه روه كو له
 فرمايشته كانی پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) دا هاتوو له
 ریوایه تی بوخاری و مسلم ،ده گترنه وه، پوژیکیان عمری کوری
 خه تاب (خوا لئی رازی بیّت) داوای له پیغه مبه ر کرد (صلی الله
 علیه وسلم) که فرمان بدات به خیزانه کان، که خویان
 داپوشن، نینجا نایه تی (حیجاب) دابه زی. یان به شیوه یه کی تر
 هاتوو، که جاریکیان ئیمامی عمری کوری خه تاب (خوالیتی
 رازی بیّت)، داوا له پیغه مبه ر (صلی الله علیه وسلم) ده کات که
 شتیکی وایکات و فرمان بکات به خیزانه کان، حیجاب بیوشن،
 نینجا نایه تی (حیجاب) دابه زی. هه رچوئیک بیّت، به لگه کان وا
 ده گیه نن که خو داپوشین گشت ئافره ته کان ده گرتنه وه و
 تایبته نی یه، ته نها به دایکانی ئیمانداران (خوا لییان رازی
 بیّت)، نه وه ی شایه نی وه بیره یئانه وه یه نه وه یه که په ندو
 ئاموزگاری له نایه ته گشتیه که وه رده گرتت نه ک له هویه کی
 تایبته به رووداو، خو نه گه ر واش بیّت، (تایبته بیّت به دایکانی
 ئیمانداران)، نه وایم وه توئیژی ئافره تان ده بیّ نه و دایکانه مان
 بکه ین به پیشه نگی خومان و چاویان لی بکه ین، که هه موو ژیان
 و ره فتار و گوفتاریان هه ر خیره چاکه بووه، نه ک ئافره تانی
 روژئاوا بکه ین به پیشه نگ، که هیچ پیوه ریکی ره وشت و داوین
 پاکی و نه و روژه ی که خویان پییه وه تایبته تن لایان نه ماوه و
 بوونه ته ئامیریکی ماده و، دامرکانه وه ی حه زو و ئاره زووه کان.

پاساوی شانزدهم:

هه‌ندی له ئافره‌تان ده‌لێن: (حیجاب)، رێگا له‌ جولانه‌وه و هه‌لسوکه‌وت و پێشکه‌وتن و داهێنان ده‌گرێت! وادیاره‌ نه‌و خوشکانه‌ وای بۆ چوون که‌ پێشکه‌وتن و شت داهێنان، به‌ ده‌رخستنی جوانی ئافره‌ت و تیکه‌ڵ بوونیان له‌ گه‌ڵ پیاواندا له‌ شوێنه‌ جیا‌جیا‌کاندا، دێته‌ کایه‌وه‌! وه‌ هه‌وی پێشنه‌که‌وتنی ته‌کنه‌لۆژیا و شارستانیته‌، (حیجاب)ه‌. گوايه‌ حیجاب رێگه‌یان پێ نادات فڕۆکه‌ و ئۆتۆمبیل دروست بکه‌ن! باشه‌ نه‌ گه‌ر وایه‌! خۆ زۆربه‌ی ولاتانی به‌ناو ئیسلامی، سه‌رپۆش و خۆداپۆشینان واز لێ هێناوه‌ و خستویه‌نه‌ته‌ ژێر پێ و، ئافره‌ته‌کانیان هاتویه‌نه‌ته‌ ناو جهرگه‌ی مه‌یدانی پیاوان و له‌ شه‌قام و کارگه‌و فه‌رمانگه‌کان، که‌چی هه‌چ کام له‌و ولاتانه‌ پێشکه‌وتنیه‌ به‌خۆیانه‌وه‌ نه‌بینیوه‌! وه‌یان ئایا؟ به‌ تیکه‌ڵ بوونی قوتابیان و فه‌رمانبه‌ران توانیویه‌نه‌ شارستانیته‌ به‌ره‌و پێش به‌هێن و، توانیویه‌نه‌ به‌ سه‌رو سینه‌ی روتیانه‌وه‌ کیشه‌کانی ئابووری و کۆمه‌لایه‌تی و، خوێندن و ره‌وشت، کۆتایی پێ بێنن؟ بێگومان ده‌لێن: نه‌خێر. که‌واته‌ بۆچی نه‌و که‌سانه‌ی داوای شارستانیته‌ و پێشکه‌وتن ده‌که‌ن، هه‌وی دواکه‌وتنیه‌ی ده‌ده‌نه‌ پال‌ جل و به‌رگی حیشه‌مه‌ت و؟ هه‌موو هه‌کاره‌کانیه‌ی ده‌ده‌نه‌ پال‌؟! ئایا شارستانیته‌ چ په‌یوه‌ندییه‌کی به‌ رووتی ئافره‌ت و رابواردنی ناژه‌لیانه‌ و ئاره‌زوو دامرکاندنی ژن و پیاوه‌وه‌ هه‌یه‌؟ ئایا له‌ مه‌رجه‌کانی

پیشکەوتندا ماتووە کە دەبێ ئافرەت جەستەیهکی بێ گیان و
بێ ئابروی هەبێت؟

پاساوی حەق دەم:

دەستەیهکی تر لە ئافرەتان دەلێن: (حیجاب) بۆ سەردەمێک
ماتووە و ماوەکەی بەسەرچوو، (سبحان الله)! بۆیە ئەگەر
ببپۆشم ئەوا پێم دەلێن، هەی کۆنەپەرست و تینەگەیشتوو، بۆ
تام و چێژ لە جوانیەکەت وەرناگریت؟ دوازی هەرکاتێک ویستت
(تەوبە) بکەیت ئەوا خوا لێت خۆش دەبێ و دەرگای (تەوبە)ش
کراوێه و هەمیشە لەسەر پێشته؟! بەلێ، لەگەڵتداین لەوێ کە
دەرگای (تەوبە) کراوێه، بەلام لەهەمان کاتدا، خوای گەورە
ئاگادارە بەهەموو شتیکی بچووک و گەورە و ئەوانەی بە دلێشدا
دێن. بۆیە بەهیچ شتێوەیەک فێلی لێ ناکریت (يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ
وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ) (غافر: ۱۹). واتە: خوای گەورە ئاگادارە بە
هەموو جوڵەیهکی چاوبالە ژێر پەردەشەو، بێت، هەروەها
ئاگاداری ئەو شە کە لەناو دلەکاندا پەنهانتان داوه، جا هەر
رێبازیەک بێت. ئەو جوورە کە سانه پێچەوانەی راستیەکان بێر
دەکەنەوه، چونکە بڕیارەکانی خوای کار بەجێ نۆز روون و
ناشکران و، هیچ کەسێک بۆی دەستکاری ئەو شتانه بکات کە
پەيوەندییان بە (حیجاب) هەیه یان ماوەیهکی دیاری کراوی
بۆ دەست نیشان بکات بەپێی حەزو و ئارەزووهکانی، بەئکو

ئەمانە گىشتى فېل و پىلانەكانى شەيتان، ئەم جۆرە
 بىر كىرنەۋەيە بە دلى ئادەمىزاد دا دىنىت ھەر لە و رۆژەى
 شەيتان لە رەھمەتى خودا دەر كرا و نە فرەتى لى كرا، ھەوللى
 داۋە و ھەول دەر دات كارىكى وا بىكات پۇشاكى رىز و رەۋىشت
 بەرزى بەژن فېرى دات و لە خواۋ پىغەمبەرى خودا (صلى الله
 عليه وسلم) ياخى بىكات، بەمەش ئافرەتتىكى دل رەق و وىژدان
 مردوۋى لى دروست دەبىت بەرامبەر بە پەيامە پىرۆزەكەى
 پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم). لە راستى دا بالاپۇشى و جل و
 بەرگى رىك (شەرىعى)، دىمەنىكە لە دىمەنەكانى شارستانىت،
 روۋتى و بەرەللى ئافرەت بىگومان گەپانەۋەيە بۇ ژيانى
 ئاژەلى. ئەۋەى راستەۋ زانراۋە كەبە نىرخترىن شتىك ئافرەت
 ھەيەتى و پىلى ناسراۋە ئابروۋ و پاكى و رەۋىشت بەرزىەتى،
 كەۋاتە (حىجاب) خالىكى گىرنگە بۇ پاراستى رەۋىشت و
 كەسايەتى و مەۋىسى ئافرەت، ۋەنە لە بەرژەۋەندى ئافرەت و
 نەلە بەرژەۋەندى كۆمەل دايە، كە ئافرەت بىلى پۇشاك بىت،
 بەلكو دەبىلى بىتتە فاكەرىكى كارىگەر بۇ كارى چاكە و
 پەرۋەردە كىرنى كۆمەل. ۋە بۇ ئەۋەى زىاتىر بۇ ئەۋ خوشكانە
 روۋنى كەينەۋە كە (حىجاب) يارمەتى ئافرەت دەر دات لە
 جولانەۋەۋ ھاتۇچۇدا، بەپىچەۋانەى ئەۋ ئافرەتانەى كە
 سفورىن، ھەرۋەكۇ بىنىۋمانە، كەچۇن ئەۋ ئافەتانەى كە بەرگى
 بىلى (شەرىعى) يان پۇشيوە دوۋچارى شەرمەزارى و نالە بارى دىن
 كاتىك دەيانەۋىلى لە شوۋىنىك دابنىش كە پىاۋى لى بىت! ناچار،

يان به دهستیان، يان به جانتا که ی دهستیانه وه به شیک له له شی
 خویان داده پۆشن و رهنگیان تیک دهچیت و ههست به تاوانباری
 دهکه ن و نازانیت چۆن خۆی له چاوی چاوتی برهکان رزگار
 بکات، ئایا ئه مه به لگه یه کی به رچا و نیه که (حیجاب)، ئه و به رگه
 تایبه تیه یه که بۆ ئافرهت دیاری کراوه ؟ خوشکی به ریز و ژیر،
 دوا ی لێ و ورد بوونه وه له م راستیانه، وه ره وه هۆش خۆت و
 به رگی ریز و پایه به رزی بپۆشه و خۆپاگر به له به رامبه ر زمان و
 تانه ی ناحه زان، کاروانیش هه ر به پێوه یه ... جا ئه وه ی لیت داوا
 ده کریت ئه وه یه، که ئه و جۆره قسه و پرپیاگه ندانه له راسته
 پێگا که ی ئیسلام لات نه دهن و شوین شه ی تان نه که ویت، سزای
 خوای گه وه بۆخۆت په وانه که یه و، خۆت بپاریزه له تو په بوون
 و سزای خوای گه وه، چونکه جهسته ی ناسکی ئافرهت، بگره
 پیاوانیش، توانای خۆپاگری نیه له به رامبه ر نیش و نازاره کانی
 دۆزه خ. خوا په تامان بدات و بمان پارێزیت.

پاساوی هه ژدهم:

کۆمه لێکی تری ژنان ده لێن: باوه پی ته واومان هه یه به
 (حیجاب) و فه رمانه کانی تری ئیسلام، به لام میترده کانمان
 ناچارمان ده که ن که به رگی ناشه رعی بپۆشین بۆ رازی کردنیان،
 ئیسلامیش فه رمانی کردوه به گوێرایه لێ میترده کان! ئه و
 خوشکه و هاوشیوه کانیان وا ده زانن که ئه و جۆره پاساوانه به

هانايان ديت له بهر دهم دادگايي خواي په روه ردگار، هه روه كو له
 بابه تي دايك و باوك باسماڼ كړدوه و جوړي گوږاږايه ليمان روون
 كړده وه، نه گهر گوږاږايه لي ميږدش، له ده رچووني سنووري
 شه رعدا بيت هر له هه مان شيوه دايه. (يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا
 تُقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَمِيعٌ عَلِيمٌ)
 (الحجرات : ١) به چ پوهي كه، به چ جوړنه تيك به راورد له نيوان
 گوږاږايه لي خوايه كي بالا ده ست و ميږديكي بي باوه ر ده كه يت؟
 بو كاميان شايسته ي گوي رايه لين؟ كاميان شايسته ي لي
 ترسانن؟ خواي دروست كارت، يان ميږده كه ت؟! له وه
 ده ترسيت ميږده كه ت دهرت كات و مندا له كانت لي
 بستيني ته وه؟ له به خته وه ري ژيانى دونيا بي به شت بكات؟ ناي
 نه و شتانه نه وه نده گرننگن به لات وه نه گهر به راورد يان بكه يت
 له گهل وه ده ست هيناني ره زامه ندى خودا و به هه شتيكي هه تا
 هه تايي و به خته وه ري دونيا و روژيى دوايي؟ هه مو و نه و
 پرسيارانه ده بي وات لي بكن كه بگه يته ته نها وه لاميك نه و يش
 گوږاږايه لي ته نها بو خواي ته نهايه و به س . خوشكي به ريژ، نه گهر
 زور دلت به هاوسه ره كه ته وه يه و، خوشت ده وي، نه وا ده بي
 هيمنانه و ژيرانه كاريكي وا بكه يت كه هه نكاو به هه نكاو
 ميږده كه ت حالي بكه يت و، به رده وام باسي چوڼيه تي بازار و
 چاو تيږپيني گه نجانى بو بكه يت كاتي ده چپته بازار، ناگاداري
 بكه وه له وه ي كه هه نديك له گه نجان چوڼ بيزارت ده كن و چاو
 ده بږنه له ش و لار و جوانيت و پي ي بلي؟ چوڼ رازي ده بيت كه

که سیکى تر چاو بېړيته جوانى من جگه له تۆ و ناره زوويان بۆم
 بچوليت؟ ده بى مېرده که ت له گه ل نه و قسانه (غيره ت) ى جوله
 نه کات؟ له هه مان کاتدا، هه ول بده له ماله وه زياتر خوتى بۆ
 بپازينيته وه و سه رنجى بۆ لای خوت رابکيشيت و وای لى بکه يت
 که هه موو شته کان به گوړينه وه ى پا، چاره سه ر ده کرين تۆ
 ببیت به هوکاري رزگارکردنى هاوسه ره که ت له و گيژاوه ى که
 تيايه تى . به مه ش ده توانيت ره زامه ندى خوداو مېرده که شت
 وه ده ست بښت، له لايه کى تره وه ده توانيت په يوه ندى بکه يت
 به و خزمانه ى که خاوه ن ئيمانن، له هه ردو و لا، بۆ نه وه ى بتوانن
 هه مان شت به گوښى هاوسه ره که ت بچرپينن و له حه قيقه ت حالى
 ى بکه ن. خواى گه وره ده فهرمويت:

(لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادُّونَ مَنْ حَادَّ اللَّهَ
 وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءَهُمْ أَوْ أَبْنَاءَهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ
 أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُم بِرُوحٍ مِنْهُ وَيُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ
 تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ
 أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ) (المجادلة: ٢٢)

نه خيتر، هه رگيز له ناو کومه لى بپواداراندا که، (باوه پى هه بيت
 به خوداو روځى دوايى)، که سيک نادوړيته وه خوشه ويستايه تى،
 نه و که سانه بکات که له سنوورى خوداو پيغه مبه ر (صلی الله
 عليه وسلم) لايان داييت، هه رچه نده با باوکيان بن يان
 کوره کانيان بن، براکانيان يان هوژه کانيان بن، به پاستى نه و
 جوړه بپوادارانه (ئيمان) له دلياندا چه سپاوه و خواش پالېشتى

لێ کردوون، له ئەنجامی ئەوەشدا دەیانخاته بەهەشتێک که رووباری ئاوی سازگار له ژێریانەوه دەپوات و هەتا هەتایە تێیدا دەمێننەوه و خواش رەزامەندی خۆیانى پێ رادهگەیهێت و ئەوانیش لێ ی رازین، بەپاستی هەر ئەوانن (حزب الله) و هەر (حزب الله)ش سەرکەوتوون.^(١)

و ئەگەر زانیت، ئەو هەموو هەول و کوششە بێ هۆده و بێ ئەنجامن، ئەوا دەبێت بپاری خۆت بدەیت و هەپەشەى داپراى لێ بکەیت. چونکە زیان بەسەر بردن لەگەڵ پیاویکی وا له خوا یاخى بوو زۆر گرانه و پڕ لە مەترسی یه .

(الطیبات للطیبین والخبیثات للخبیثین) باش وایه ئەم جوړه پیاوه، هاوسەرێکی وا بدۆزیتەوه که هاوشیۆه و هاو ئاستی خۆی بێت و، ، ئامانجی سەرەکی تۆش تەنها، رازی کردنی خۆای گەوره بێت و، مەبەستت رزگاربوون بێت له سزای خۆای گەوره و، ئازاره جوړ بە جوړهکانی دۆزهخ، ئەوەش بەوه دەکرێت که هەموو ئەو رینگایانه بگریته بەر که گوێپراپەلێ خۆای گەورهی لێ رەنگ بداتەوه ئەو کاته دەتوانیت بەختەوه‌ری دونیاو روژێ دوایی بە دەست بهێنیت (انشاء الله). مۆژدەشت پێ دراوه که دواڕۆژ، تەنها بۆ خۆ داپۆشه، که جوانترین شیۆه‌ی خوابەرستی پێ ئەنجام دەدرێت و باشترین بەرگی پاراستنی پەوشت و ئابڕۆ و گیانی ئافرهتە، هەرچەنده ناحەزانیش دل تەنگ و دل گران بن.

---

^١ کاتێ دەلێین (حزب الله) مەبەستمان (حزب الله)ی قورئانییه .

((نامۆزگاری له چه‌ند خایێکدا))

خوشکی به‌ریژم، ئه‌م چه‌ند نامۆزگاری و وه‌بیره‌ینه‌وانه
په‌چاو بکه و کاریان پێ بکه، چونکه زۆر پێویستن بۆ دنیا و
دواپۆژت:-

۱- خۆت له ده‌سته خوشک و هاوپی ی خراپ و گونا‌ه‌بار
به‌دوور بگره، چونکه هۆکاری یارمه‌تی ده‌رن بۆ نزیك
بوونه‌وه‌ت له گومپایی و کاری خراپ.

۲- ده‌بی زۆرباش بزانی‌ت كه ئافره‌ت، هه‌رچه‌نده له پله‌و
پایه‌ی كۆمه‌لایه‌تی و جوانی بێ وینه دایه‌ت، ته‌نها ئابرویه
به‌نرخه‌ترین شت.

۳- ده‌بی باوه‌رپ‌ت وابێ كه خ‌وای گه‌وره، ئاگاداری هه‌موو
قه‌سه و كرده‌وه‌كانته له نه‌هینه‌كان و ئاشكراكا‌ندا.

۴- ده‌بی دان به‌وه دابنێ ی كه جوانی هه‌چ كه‌سیك تا سه‌ر
وه‌ك خ‌وای نامینه‌ی، له سه‌ره‌جه‌م كرده‌وه‌كانت لی
پرسینه‌وه‌ت له‌گه‌ڵدا ده‌كریت.

۵- ئاما‌نجی تۆ و گشت كه‌سیك ده‌بی ته‌نها وه‌ده‌ست
هه‌ینانی په‌زنامه‌ندی خ‌وای گه‌وره بێت.

۶- ده‌بی باوه‌رپ‌کی به‌هه‌یزت هه‌بیت كه د‌وای مردن، به‌كه‌م
مه‌نزگا گۆره، ئه‌نجا ئه‌ویش، یان مێرگه‌یکه له مێرگه‌کانی
به‌هه‌شت، وه یان چاڵه‌یکه له چاڵه‌کانی دۆزه‌خ، ئایا رۆژیک

له روژان بیرت له وه کردۆته وه، که کامیان شیایوی تۆن؟
میرگه که یان چاله ئاگرینه که؟

۷- فیریو نه خویی وه له نه خه له تیی به ئافره تی روژناوا و
شوین که وتوانیان (ئه وانه ی به جارێک خویان دامالیوه
له گشت بنه ما په وشته کان چینه که ئه وانه ﴿إِنْ هُمْ إِلَّا
كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَصْلُ سَيْئِلٍ﴾ الفرقان: ۴۴ واته: ئه وانه وه که
ناژهل وان، به لکو له ناژه لیشیان تیپه پاندوه، له
گومپایی.

۸- نه گهر خۆت به وه دلنیا ..... که خوای گه و ره،
میهره بان و به زه ییه، ئه واهه ره هه مان خواش له ئاستی
ئه و که سانه ی که درێژه به گونا هه کانیان ده ده ن
ده فه رموویت: وَبَدَأَ هُمْ مِنْ أَلَلِّ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ ﴿۱۷﴾
الزمر ۴۷ جا بۆیه نه که ی ئه وه نده خۆت به وه دل ئارام
بکه یت که خوا لیت خۆش ده بیته، چونکه له ئه نجامدا
وات لی دیت هیچ فه رمانیکی خوای گه و ره ت پی ئه نجام
نه دریت و به ده ستی خالی ده چیته ناو گۆپ.

مه‌رجه‌گانی بالا پۆش ((حیجاب))

۱- ده‌بی خۆداپۆش (حیجاب) ه‌که، ه‌موو جه‌سته‌ی (به‌ده‌ن) ی ئافره‌ت داپۆشیته‌ و جل و به‌رگه‌که به‌وشیوه‌یه بیته‌ که خوای گه‌وره ده‌ست نیشانی کردووه و ه‌لپینه‌که‌ی بۆ نه‌خشه‌ کیشاویت که به‌ جوړنک جی به‌جی کردنی نه‌م ئایه‌ته‌ی تیدا بدره‌وشیته‌وه که خوای گه‌وره ده‌فه‌رمویت: (وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلْيَضْرِبْنَ بِخُمُرِهِنَّ عَلَىٰ جُيُوبِهِنَّ وَلَا يُبْدِينَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعُولَتِهِنَّ أَوْ آبَائِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعُولَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخَوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولِي الْإِرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهَرُوا عَلَىٰ عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبْنَ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ) (النور : ۳۱).

ه‌روه‌ک له شویننکی ترده‌ ئاماژه‌مان پی کردووه و ته‌فسیریش کراوه‌.

۲- نابی بالا پۆش (حیجاب) ه‌که، پازاندرا بیته‌وه ه‌وه‌کو خوای گه‌وره فه‌رمانی داوه، به‌ (ولا یبدين زينتهن)، (زينه‌)ش، ه‌موو نه‌و شتانه ده‌گریته‌وه که ده‌بنه‌ مایه‌ی پازاندنه‌وه‌ی

ئافرەت، ھەر لەو جوانىيەى كە خوا پىيى بەخشيۈە، جل و بەرگ و خىشل و زىپ و نەخش و نىگارى سەرپەچە و لاچەك و بەرگ، كە ئەمانە دەبنە مايەى سەرنج راكىشەنى خەلك، ئەوەى ئىستا جاروبار بەرچاۋ دەكەۋىت، ئەوەى كە ھەندىك لە ئافرەتان جل و بەرگ و لاچەكانيان بە دەزۋى رەنگاۋ رەنگ و نىگارى جۇراۋجۇر دەرازىننەۋە، كە خۇى لە خۇيدا (زىنە) يە.

۳- نابىي بالاپۇش (حىجاب) ەكە بۇندارىيىت، بەتايىبەتى لەكاتى دەرچۈنى ئافرەت لە مائەۋەيدا، نابىيت بە ھىچ شىۋەيەك بۇن لە جل و بەرگەكانىيەۋە بىت، چۈنكە ئەۋكارە دەبىتە مايەى سەرنج راكىشەنى خەلك و چاۋ تىپرېنيان و ھاندانى دلەكان بۇ بىركردنەۋە و خەيال بىردن، بۇ چەند شىتىكى ناپەۋا.

۴- دەبىي بالاپۇشەكە تىرو تەسەل و فراۋان بىت، بەجۇرىكى واپىيت كە جەستەكەى ھەموۋى داپۇشېيىت و قەلەۋى و لاۋازى جەستە وون بىكات، چۈنكە ھەندىك لە ئافرەتان (حىجاب) دەپۇشن، بەلام تەسكە و ۋىنەى جۇرى لەشى (بەدەن)ى دەكىشېت! ئەمەش پىچەۋانەى داۋاكرۋەكە يە.

۵- بالاپۇش (حىجاب) ەكە، نابىيت تەنك بىت، بەجۇرىك پەنگى پىستى تىا بىيىنرېت و ديارىكەۋىت. جا ئەۋ جۇرە ئافرەتانەى ئەم جۇرە بالاپۇشە دەپۇشن با بزانن ھەروەكو ھىچيان لەبەردا نەبىي ۋايە، بەر نەفرەتى (لعنة) خوا و

پیتغه مبهەر (صلی الله علیه وسلم) ده که ون.

۶- نابی ئو بهرگه (بالاپۆش) هی ئافرهت ده پپۆشیت له جل و بهرگی پیاوان بچیت، نه که هەر جل و بهرگ، بگره، نابی له هیچ له رواله ته کانیدا له پیاو بچیت ههروه کو ئیمامی بوخاری رهحمهتی خوای لی بیت، که له (ابن عباس) هوه (خوا لی ی رازی بیت) ده یگپیت هه وه ده لی: ((لعن رسول الله (صلی الله علیه وسلم) المتشبهين من الرجال بالنساء والمتشبهات من نساء بالرجال)) رواه البخاری. واته پیتغه مبهەر (صلی الله علیه وسلم) نه فره تی (لعه) تی له و پیاوانه کردووه که خویان ده خه نه سه ر شیوه ی ئافرهت و ههروه ها له و ئافره تانه ش که خویان ده شو بهیئن به پیاو. چونکه له وانه یه هه ندیک له ئافره تان بلین، ئیمه خۆمان داپۆشتوو به لام به چی؟ به چاکیت و پانتۆلی پیاو، له وانه شه قزیشی له قری پیاو که متر بیت! که واته مه رجه کانی بالاپۆش (حیجاب) ی تیدا نه ها تۆته دی.

۷- نابی جل و بهرگه که بۆ خۆده رخستن و ناو بانگ په یدا کردن بیت، به جۆرێک نازو فیزی پتوه بکات، جا چ پیاو بیت، چ ئافرهت، چونکه پیتغه مبهەر (صلی الله علیه وسلم) ده فه رمویت: (من لبث ثوب الشهرة في الدنيا البسه الله يوم القيامة ثوب مذلة) (أخرجه ابن ماجه) واته: هه رکه سیك جل و بهرگیك له بهر بکات بۆ ئه وه ی پی یه وه بهرچاو بیت و نازو فیزی پی لیبدات، ئه وا خوای گه وره له رۆژی دواپی دا،

بەرگىكى وەك ئەۋى لەبەر دەكات و دوايش گلبە دەگرىت و
 گىرى لى ھەلدەستىت لەناو ئاگرىدا ھەر وەك لەو
 فەرمۇدەيە سەرەۋە باس كراۋە. جا ھەر دەبى ئەو
 دوعايە بگەين و بلىن: خوايە بمان پارىزى لەو جۆرە بەرگە
 لە ژيانماندا و لەو جۆرە سزايەش لە دواپۇژدا. چونكە
 كەسانى واھەن، لەو جۆرە جل و بەرگە دەپۇشن، تەنھا بۆ
 ئەۋەى خەلكى بلىن، ئۆى فلانە ژن يا فلانە پياۋچ
 بەرگىكى پۇشيوھ ؟ بەمەش كارىكى زۆر دەكاتە سەر دلى
 ئەو كەسانەى كە ناتوانن ھەمان جل و بەرگ وەدەست
 بھىنن:

۸- نابى ئەو خۇداپۇش (جل و بەرگ) ھى كە دەپۇشن، چ
 پياۋانە، چ ژنانە بىت، لە جل و بەرگى خوانەناس (كافران)
 بچىت، چونكە پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم)
 دەفەرمۇيت: (من تشبه بقوم فهو منهم) واتە: ھەركەسىك
 خۆى بشوبھىنن بە كۆمەلىك، ئەۋا ئەۋىش لەۋانە و لەو
 كۆمەلەيە. جا ئەو خۇ شوبھاندنە پياۋو ئافرەت
 دەگرىتەۋە، لە گوشتار و پەفتار، داب و نەرىت، جل و
 بەرگ، كەۋاتە ئىمەى موسولمان ھىچ پىۋىستىكەمان بە
 كەسانى تر نىيە نەلە رۆژھەلات و نەلە رۆژئاۋا، چونكە ئىمە
 خۇمان خاۋەن بەرنامەيەك و شارستانىيە تىكى تىرو
 تەسەلەين، كە گىشت بۋار و لايەنەكانى پىۋىستى ژيان
 دەگرىتەۋە، ئەۋەى جى داخ و ھەسرەتە، ئەۋەيە كەلە

رۆژگاری ئەمڕۆماندا، ئەو لاساییکردنەوێه لێ لایەن
 پۆلەکانمانەوێه بە (کچ و کوپ) هەو، تەشەنەئێ کردووە، لێ
 جۆری قژتاشین و ملوانکە لێ ملکردنی کوپەکانمان. بێ
 ئەوێ پۆژیک لێ پۆژان، باوانیان، ناوەپۆکی ئەم
 فەرموودەیان بۆ روون بکەنەوێه یان ئامۆژگاریەکی
 باوانانەیان بکەن، چونکە شتەکە بەو سادەییە نێه! کە
 باسی لێوێ دەکرێت. لێرەدا، ئەوێ رادەگەیەنم وازھێنان لێ
 بەرنامەئێ خودا و پێغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) یاخێ
 بوونە لێ یان و، پەپرەوکردنی بەرنامەئێ دوژمنانی ئێسلامە،
 ئێستاش کاتی ئەوێ هاتووێه کە دڵەکانمان بە ئیمان ئاو
 بدەینەوێه، بۆئەوێه بکەوێتە ژێر بایی رەحمەتی خوای
 میھرەبان و، بۆ ئەوێه بتوانین بەختیاری دونیاو پۆژی
 دوایی وەدەست بھێنین و گوشتار و پەفتارمان پێک بن
 لێگەل ئەو بەرنامەئێهێ کە خوا بۆی هەلبژاردووین و ئێمەش
 پێی پازی بووین و کردوومانە بە ئایینی پەسیمی خۆمان و
 ئاونیشانی ناسنامە (ھویە) کانمان. لێ گۆتاییدا، لێ خوای
 میھرەبان داواکارین کە ئەم ھەولەمان لێ قەبوول بفرمووێت
 و بیکات بە پردیک بۆ دەرپاز بوونمان لێ زەلکاری نەفامی و
 بێ باوەرپی و، بەرەو بەختیاری و سەرفرازی دەستمان
 بگرێت. ھەرەھا بېیت بە ھۆکاریکی کاریگەر بۆ گەشتن بە
 پاستیەکان و، لێ خوای بالادەست داواکارین گشت لایەکمان
 سەرکەوتوو بکات، ھەرەھا داواکارین ھاندەرمان بێت کە

تەنھا لە ژێر فەرمانپەرە وایەتی ئەودا کاریکەین و، لەو سنوورە
 دەرنەچین کە ئەو (جل جلاله) بۆی نەخشە کێشاوین و،
 خوشک و براکانمان پێنمایی بکات و پاگیرمان بکات لەسەر
 ئیمان. وە دروود و سلامی خواش برژێت بەسە پێغەمبەر
 (صلی الله علیه وسلم)، وە بنەمالە و یار و هاوڕێکان و
 شوێن کەوتوان و، زیندوو کەرەوانی سونەتەکانی پێغەمبەری
 پێشە و امان (صلی الله علیه وسلم). انشاء الله.

چاپی دووهم

به ناوی خوی مهن

پیشهکی چاپی دووهم

سوپاسیکی بی پایان بۆ خوی پهروهردگار، دروود و سهلامی خواش برپژیت بۆ سهر پیغه مبهری نازدار (صلی الله علیه وسلم).
دوای تهواو بوونی دانهکانی چاپی یه که می ئەم نامیلکه یه، زانیمان که داوایه کی زۆری له سهره، به جۆریک له هه ندی شوین فۆتۆکۆپی کراوه. ئەمهش خۆی له خۆیدا به لگه یه که، ناوه پۆکی ئەم نامیلکه یه (سوپاس بۆ خودا) پۆلی خۆی بینیه و دیاره خوشکانمان به پهروشن بۆ زانین و تیگه یشتنی ئایینه که یان. ئیمهش له سهر پرانسیپی ئەو خالانه و چه ند مه بهستیکی تر، که خوازیارین په زامه ندی خوی پی به ده ست بینین، پریارماندا جاریکی تر چاپی بکهینه وه، به جۆریک که (پیش دهستیکی) بخهینه سهر و، میژووی سهره لسانی پلانی دوژمن کارانه ی دربه (حیجاب) ی تیدا پوون بکهینه وه.

- ۱- ئەم نامیلکه یه زۆر به دڵسۆزی ده دویت و پهروشی پزگارکردنی خوشکانمانه له خه شمی خوی گه و ره.
- ۲- ئەم نامیلکه یه، داوا له و خوشکانه ده کات که سه رقāl و هه ناسه سوارن به دوای لاسایی کردنه وه ی مۆدیلات، ئەو مۆدیلاتانه ی که کۆمپانیا گومان لی کراوه کان په واجی بۆ ده که ن و، گرنگیه کی له راده به ده ری پی ده دن، ته نها

مه به ستيشيان وه ده ست هيئاني سامان و ئافره ته .
 چونكه لاي نه و كۆمپانيانه ئافره ت هه روه ك كالا يه كي تر،
 سه ير ده كرى و مامه له ي له گه لدا ده كرى و بازا په كاني
 پى خو ش ده كرى . نه وه نيه به جوانى ئافره ت، ريكلام
 بو كالا گانيان ده كهن؟! ناوه پوكى ريكلامه كان
 واده گه ينى: هه ر كه سىك سامانى هه بىت، هه م كالا، هه م
 ئافره ت به ده ست ديئىت، له ناو هه ر گه ليكىش ئافره ت بوو
 به په رستراو، نه و مال ئاوايى له و گه له بكه . له م
 ناميلكه يه دا، ده مانه وي ئن خو ي له پله و پا يه كي به رز
 بدو زىته وه كه شا يسته بىت به به رزيه تى ئن و بتوانىت
 پوكى سه ره كي خو ي بنويئىت، له پىگه ياندى و دروست
 كردنى پياوانى به هيئو خاوه ن هه لويست، چونكه هه ر ئنه
 بيشكه ولانه ي دروست كردنى پياوان .

٣- له م ناميلكه يه دا، داوا له خوشكانمان ده كهن، كه
 پوكى حيشمه ت و شه رمدا رى بپوشن، بو نه وه ي بتوانن
 خويان بپاريژن له چاوى نه خو ش و ژه هراوى، كه هه ميشه
 به دواى نه وه ن كه ئافره ت بكهن به نيچير و ژه ميكي
 دامركاندى نه و ئاره زووه كانيان .

٤- له م ناميلكه يه دا داوا له خوشكانمان ده كهن (بالاپوش)
 بپوشن، بو نه وه ي بتوانن كه سا يه تى خويان و
 تا يبه ته نديه كانيان بپاريژن و بتوانن فه رمانه كاني خودا و
 پيغه مبه ر (صلى الله عليه وسلم) به جى بگه يه نن:

١- بو نه وه ي بتوانىت خو ي بخاته ناو قه لايه كي پاريزراو

و کهس نه توانیت دهست دریژی بکاته سهری و، تاک
و کۆمه ل پارێزراو بیت و پییه وه گرفتار نه بن.
ب- بۆ ئه وهی ئافرهت بتوانیت له ڕیگای خۆپاراستنه که یدا
نه وهی نوی دروست بکات.

ئه و بالا پۆشه ی (حیجاب) ه ی که ئیسلام داوای پۆشینی
دهکات، ته نها هه ر بۆ دا پۆشینی جهسته نیه ! به لکو په یامیکی
پیروزی باوه رپه و، ناو نیشانی ئافره تی تیدا وه دی ده کریت.

خوشکی به ریز: وێرای سه لام، ئه و په ری سه رفرازیت بۆ
ده خوازم. ئه م نامه یه بۆ تۆی به ریزه، به و هیوا یه ی بتوانیت
په زامه ندی خوای بالاده ست وه ده ست بێنیت و بکه ویته ناو
ژیانیکی پر له خێرو خوشی هه میشه یی. له م نامیلکه یه دا زۆربه ی
ئه و بیاتۆیه نه ی ڕیگن له پۆشینی بالا پۆش، ده ست نیشانه مان
کردوون و، به چاره سه ریه کی گونجاو وله باری ڕیک له که ل
هه سه ته کان. خوای کار به جی ده یه ویت تۆ پارێزراو بیت و دوور
بیت له سوکایه تی پی کردن، چونکه ئیبلیس و هاوکارانی
هه میشه له خلیسکاندن تان و بیانوی خه یالیت بۆ ده نینه وه، تا
ببیت به بووکه شووشه ی به رده ستیان و، چۆن یان بویت به کارت
بێنن بۆ گومرا کردنی گه نه جه کانه مان.

خوشکی به ریز ناگاداره به نه که ی ببیت به نیچیری پلانه کانیان
و شه ی تان به سه ر ئایین و بی گه ر دیه که ت زال نه بیت، به
پازاندنه وه ی پاسا وه کان. باش ئی و ورد به ره وه، کام ڕیگا
هه لده بژیریت؟ ڕیگای رینمووی یان ڕیگای سه رکه ردانی؟

نایا ئافرهت به خو سفوور کردن به خته وهر ده بیټ ؟

به خته وهری ویستیکی دهر وونه کانه، بزیه ده بینین هه ول و
کۆششه کان له گه پدان بۆ وه ده ست هیئانی، هه مووشمان به دواى
به خته وهریدا ده گه پیین. با بزانی نایا، به خته وهری له سامان و
ژیانی هه بوونی و جوانی و پاکردن له ده ست گشت به ها به رز و
یاسا کاندایه ؟ وه نایا ئافرهت به خته وهری خو ى ده دۆزیته وه له و
کاته ى شوین که وتووی حه ز و ئاره زوو و شه یتانه که ى
ده که ویت ؟ به پشت گوی خستنی هه موو ئه و په وشت به رزی و
داب و نه ریتانه ى که له باوک و باپیرانه وه بۆ به جی ماوه و،
خو ى سفوور کردووه ؟ وه ئه گه ر بیټ و به راورد کردنه وه یه کی
ویژدانانه بکه ین له نیوان ئافرهتی رۆژئاوایی و، ئافرهتی
موسولمانی پابه ند به ئاینه که یه وه، ده بی کامیان باری
گوزهرانی باشت ر بیټ وله خو ى و به خته وهریدا بریټیت ؟
هه لبه ته ئافرهتی موسولمان له وان زیاتر له خو ى و
به خته وهریدا ده بیټ، ئافرهتی رۆژئاوایی هه میشه له دل په راوکی و
نه خو ى به درێخایه نه کاند ده ژیت و، شه و خه و ى لی نا که ویت
مه گه ر به به کار هیئانی حه ب و هیمن که ره وه کان (مه دئات) و
ماده ده بی هۆش که ره کان نه بیټ ! ژیا نی، ژیا نیکی ماده ى
ته واره، هه ست به ئۆقره و دل نیایی ناکات، میرده که ى دۆستیکی
(عه شیه) ى هه یه، دایک و باوک ده ستیان له یه که به رداوه و،

ههريهكه بۆخۆي له لايهك دهژيت وئافره تانبش له لايهكي تر.
ئەزمونی ئافرهت له گەل پیاواندا، پریهتی له دەر دو مهینهتی و
تالی، هه ره موویان له گۆشهی جهسته و چیژ لی وه رگرتن
سهیری ئافرهت دهکهن، ئەو ئافرهته (پۆژئاواییه) هاوه لایهتی
چه ندين پیاوی کردووه و له گەل چه ندان هاموشۆی هه بووه و
له گەل چه ندان .... هتد، له کۆتایشدا، سه ره نه نجامی ئەو
په یوه نديانه ليك داپران و دووبه رکي لی دهکه ویتتهوه، ئەمه بهر له
هاوسه ربوونیان، که چی ئەوهی دواي ژيانی هاوسه ریه تیه، ئەو
ئافرهته له ژيانیکي پر له دهرده سه ریدا ده ژیت، ئەگه ر
شووه که ی پاره ی نه ما، ئەوا ئەو ژنه واز له میرده که ی دینیت و
یه کیکی تر ده کات به سیسه م نشینی میردی پیشووی و،
مناله کانیشیان بۆ خانه ی بی نه وایان !! به گوێره ی ئامار ده کانی
جیهان، به کارهیتانی توندو تیژی دژ به ئافره تانی رۆژئاوا له
لايه ن پیاوانه وه، زۆر، زۆتر و درندانه تره له وه ی له نێوان
پیاوان و ئافره تانی موسولمان دا هیه . که چه کانیان، به ده گمه ن
ده بینریت که گه یشتبیت ته مه نی (۱۴) سالی و که چیتي خۆی
پاراستبیت و دووگیان (حامل) نه بووبیت، هیشتا هه ر
له سه ره تای ناوه نديه ! کاتی منداله که شی ده بیت (ئهمه نه گه ر
حه بی (منع الحمل) ی به کار نه هینابی و، له به ری نه چواند بیت)،
لای دایکی جی ی دیتیت و به دواي کوپه قۆزیکي تر دا ده که پیت،
بۆ ئەوه ی مندالیکي تری ببیت له و دۆسته تازه یه ی ... ئیتر هه ر
به م شیوه یه ... ئایا ئەمه یه ئازادی؟ به لکو ئەم کاره سات و

مالویرانیه . ئەمه مشتیکه ، خو هیشتا نه چووینه ته ناو باس و
مه رگه ساته کانی (نایدن) و هه تک کردن و بازرگانی کردن به
ئافرهت، که بۆته بازرگانیه تیکی قازانچ خه یالی، که چهند
کۆمپانیایه کی گه وره و مافیای به ناوبانگی ناسراو به پێوه ی
ده بن.

ئايا تۆ جارى بچووكيت؟ ئايا بالا پۆش پيئومرى رەشتى كەسلىك نيه؟

چىكەمەتى بالا پۆش

ئىسلام ئاينى خۇ پاراستنە بەر لەۋەى ئاينى چارەسەركردن بىن، كاتىك بالا پۆش بەسەر ئافرەتدا پيويست دەكات، بۇ پاراستنە يەتى لەۋ شتانهى كە ھىچ حسابى بۇ نەكردوۋە، بۇ ئەۋەى ئافرەت ئازار نەدرىت، دور بىت لە دەست درىژى پياۋان. ھەروھە بۇ ئەۋە ھاتوۋە وروژان و فیتنە و شەپ پى فروشتىيان لەسەر قەدەغە بكات. بى گومان كاتىك وروژان ھەبىت، خۇ ۋەلامدانەۋەشى دەبى! بە كچىكى زانكۆيم ووت، ئايا ئەۋە جىل و بەرگەى تۆ ھەزو ئارەزوۋى گەنجان ناۋورۋىتت؟ ئەمە شەپ پى فروشتن نيه بە ھەرزەكاران؟ ئايا ئەۋە گەنجە ھەۋل نادات بە ھەر رىگايەك و بەھەر شىۋەيەك بىت، لىت نزيك بىتەۋە؟ دەفتەرىك؟ مەلزەمەيەك، شتىكى لەۋ بابەتەنەت لى داۋا بكات، تەنھا مەبەستىشى نزيك بوونەۋەيە لىت، نەك بۇ ئەۋە زانست و زانىارىيەى ھەتە، بەلكو بۇ ئەۋەى لە نزيكەۋە چىژ لە گەرمایى جەستەۋ جوانى و جىل و بەرگە رازاۋەكەت ۋەرىگىت.

كچه ووتى: ئەمەيان سەر بەستى خۆمەو، مەن خۆم بۆخۆم ئەو
 پۇشاكەى بەمەوى بېيۆشم ھەلى دەبژىرم. واللە دەنا مەن نويز
 دەكەم و پۇژو دەگرم و قورئان دەخوینم ...! پېم ووت:
 خوشكى مەن، دەمەوى ديارىكەت پېشكەش بکەم، كە بریتىە لە
 كتیبیک، تاییە تە بە (بالاپۆشى)، مەن داوات لى ناکەم كە
 (حیجاب-بالاپۆش) بېۆشیت، بەلگەو هیوادارم یەكەم جار
 ديارىكەم لى قەبول بکەیت و، دەمەوى بزانم دواى
 خویندەنەو، بیرو بۆچوونت، چۆن دەبى؟ چونكە مەن دەمەوى
 لەسەر بنەماى زانستى و بەلگەو گۆرینەو دواى پراو پېشنیار بونیات
 نەرەكان گەفتوگۆ بکەم، دواى ئەو دواى قەسەكانى پەسەند كەرد،
 لەخوای میهرەبان پارامەو پېنمویى بکات و چاوەكانى بە
 نوورى ئیمان پوون بېیتەو. لیڕەدا دەمەوى بلیم: لەوانە یە
 زۆربەى خوشكانمان لە حوكم و حیکمەتى بالاپۆشى ھالى
 نەبووین بە چەمكە شەریعەكەى و كەسەش بە پیتی پېویست
 ھەولئە نادابى ھالیان بکەن، ئەگینا زەحمەتە، ئافرەتیک بلیت:
 مەن موسولمانم و قورئان دەخوینمەو و نويز دەكەم و ....
 بەگوى خواش ناکەم! لەم بوارەدا ...! بروابكەن
 زۆر ترسناكە. وایتنە بەرچاؤ (تۆلەشارى مەدینە دایتولە گۆرپك
 دانیشتیوتیو پیغەمبەر (صلی اللہ علیہ وسلم) ئامادە یە وپیتی وتی (كچم
 خۆت داپۆشە)، دەلیی: بېوورە لەمەیان بە گۆیت
 ناکەم...؟؟؟؟؟؟؟؟؟؟

ھەر لیڕەدا، دەمەوى سەرنجى كچانى كورد، پاكیژم بۆ

چەند دیمەنێکی پۆژئاوا و چۆن ئافرهتی موسوڵمان، خەبات دەکات و تۆ دەکۆشیت لە پێناو پاراستنی شەپەف و ناوینیشانی پایەبەرزى که (حیجاب)ە. ئایا هەوالتی خوشکەکانی خۆت بیستوو و چیان پێ کرا لەو کاتەى بە (حیجابەوه) دەچوونە قوتابخانە لە هەریەکە لە (فەرەنسا و ئەلمانیا)؟ وە ئایا دەنگ و باسی (مەرۆه قاووقچى)ت بیستوو لە تورکیا؟ وازی هێنا لە ئەندامیەتی پەرلەمان و کورسی ناو پەرلەمان، لەپێناو هیشتنەوهی حیجابەکەى بە بیگەرەى؟ ئەوانە بکە بە پیشەنگی خۆت؟ چونکە، لاسایی کردنەوهی پێژداران، لە پێژداریه‌وه‌یه، (مەرۆه) پەرلەمانی جێ هیشت، چونکە عەلمانیه‌کان پێگەیان پێ نەدا بە حیجابەوه بچێتە ناو پەرلەمانی دەولەتیکی عەلمانی؛ بەلام لە رۆژی ۹-۲-۲۰۰۸، پەرلەمانی تورکیا بە زۆرینه‌ی دەنگ بریارێکیان هەموار کرد بە پێگەدان و چوونە ناو قوتابخانە و فرمانگە حکومیه‌کان و شۆینه گشتی یەکان بە (حیجابەوه).

دوای ئەو گەشتە خێرایە و دەستنیشان کردنە گونجاوه‌کان، بۆ گشت پاساوه‌کان و لیکۆلینه‌وه‌یان ژماردنیان، کە زۆربه‌ی سفورەکان پەنایان بۆ دەبەن و دەستیان پێوه دەگرن، وە بۆ ئەوه‌ی بگه‌یتە راستی ی مل کەچ کردنت بۆ فەرمانی خوای گەورە و، خۆت پزگارکەیت لەو پاساوه‌ خەیاڵاویانه‌ی کە، خوای کاربەجێ پێشتیوانی کردین لە پوچەڵ کردن و لە کارخستنیان. ئەى ئیستا چ پاساوێکت بە دەست ماوه؟ بۆ ئایا تۆ پاکزیت لە خۆت؟ وە ئایا هەر بەردەوام دەبیت لەسەر ئەو شیوازه‌ی لە

سەرى بوويت؟ بۇ زياتر بىر ناكەيتەو؟ سەيرىكى خۇت بکە،
 رۆڭ بە رۆڭ لە دەرگاكانى گۆر نزيك دەبيتەو. چيت ئامادە
 کردوہ بۇ وەلامدانەوہى پرسىارەكانى فريشتهكانى خواى
 گەورە؟ بە چ روويەك دەچيتە بەردەم خواى بەرزو بلند؟ شەرم
 داتناگريٹ ئەو رۆڭەى خواى گەورە لیت دەپرسیت؟ ئەى
 بەندەى من، بۇ گوپراپەليت نەکردم؟ بۇ پەيوەست نەبووى بە
 جى بەجى کردنى فەرمانەكانم؟ يان، سى و دووى لەگەل
 دەکەيت و، دەلى ئى : خوايە قەناعەتم بەو فەرمانانەت نەبوو!
 خواش پیت دەلى: قەناعەتت بە فەرمانەكانى من نەکرد؟ کە
 هيچ نابەجى يەکیان تیدا بەدى ناکريٹ نە ئیستاو نەلە دوارۆڭ.
 يان قەناعەتت بە فەرمودەكانى محمدى خۆشەويستی من نيە
 (صلی اللہ علیہ وسلم)؟ با ئیستا پرسىارىکی ترت لى بکەم: ئايا
 خواو پیغەمبەرى خوات (صلی اللہ علیہ وسلم) خۆش دەویت؟
 ئەگەر وتت (نا)! خۆ ئەم جۆرە وەلامە لە بازنەى ئیمان
 وەدەرت دەنى (خوا پەنامان دات)، وە ئەگەر ووتت (بەلى)
 خواو پیغەمبەرەکەيم خۆش دەویت، ئەوا دیسان پرسىيارت لى
 دەکات، بەلگەى خۆشويستنت بۇ خوا و پیغەمبەر چيە؟ خۆ
 ئاشکرايە، تەنھا پاگەيانديکی زارەکى بەس نيە. دەبى ئەو
 خۆشەويستیە بسەلمیئتیت. چۆن وەلامى ئەم ئايەتە دەدەیتەو
 کە خودا (جل جلاله) دەفەرمویت

اَقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةً تَخْسَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبُّ
 إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ
 بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ (التوبة: ۲۴)، واتە ئەى

محمد (صلی الله علیه وسلم) پټیان بلّی: نه‌گه‌ر باو و باپیرتان و رۆلّه و نه‌وه‌کانتان و براکانتان و هاوسه‌ره‌کانتان و عه‌شیره‌ت و هۆزه‌کان و مالّ سامانیکه که به ده‌ستان هیناوه، یاخود بازرگانیه‌ک ده‌ترسن که شکان و بیّ بازاپی رووی تیّبکات و خانوبه‌ره و کۆشک و ته‌لاریک که هه‌زده‌که‌ت لیّتان تیّک نه‌چیت و دلّخۆشن پیّی، لاتان خۆشه‌ویست ترو نازدارتر بیّت له‌ خواو پیّغه‌مبه‌ره‌که‌ی و جیهاد و تیّکۆشان له‌ پیناو ریّبازی شه‌و زاته، ده‌ شه‌وه‌ چاوه‌پوان بن، هه‌تا خوای گه‌وره‌ دیت به‌ فرمانه‌کانیه‌وه و (تۆلّه‌تان لیّ ده‌سستیڤیت) خوای په‌روه‌دیگاریش هیدایه‌ت و رینمووی قه‌ومی یاخی و له‌ سنوور ده‌رچوو نادات. ته‌فسیری ناسان لاپه‌ره (۱۹۰) چاپی هه‌شته‌م.

(۲) (قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحْبِبْكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ) (ال عمران : ۳۱)، واته: شه‌ی پیّغه‌مبه‌ر (صلی الله علیه وسلم) به‌ نیمانداران بلّی: نه‌گه‌ر ئیوه‌ خواتان خۆش ده‌ویّت ده‌ شوینی من بکه‌ون و له‌ فرمانی من ده‌رمه‌چن، شه‌و کاته‌ خواش ئیوه‌ی خۆش ده‌ویّت و له‌ گونا‌ه و هه‌له‌کانیشتان خۆ ده‌بیّت، شه‌و خوایه‌ لیّ خۆش بوو میهره‌بانه‌.

ته‌فسیری ناسان لاپه‌ره (۵۴) چاپی هه‌شته‌م.

شاعیر ده‌لی: (لو كان حبك صادقا لاطعته ان المحب لمن يحب مطيع) واته: نه‌گه‌ر خۆشه‌ویستی یه‌که‌ت راستگۆ بیّت شه‌و گۆپرایه‌لی ده‌بیّت، چونکه‌ خۆشه‌ویست بوو خۆشه‌ویسته‌که‌ی گۆپرایه‌له‌.

((چرپەي دئسۆزىك بەگۈيى سفوردا))

خوشكى من: من لە پېئناو خوادا تۆم خوش دەوئت.
خوشكى من: وەبىر خۆت بېئەو وە وای دانى تۆ لە ئاۋزىنگ
کردن و ساتەكانى مردن دایت و، فریشتەي گيان كیش، ئیستا
خەرىكە لە پى يەكانتەو وە رووحت دەكیشیت. خوشكۆلە : وا
بىنە بەرچاۋ لەناو كونجى گۆرپەكەت دانىشتووی.
ئەي خوشكە، وەلامى ئەو دوو فریشتانەت لایە كە لیت
دەپرسن لەناو گۆردا؟ ئەرى خوشكى: كاتى ئەو نەهاتووە
بگەرپتەو وە لای خوا وەو یە بکەیت؟ خوشكە: كاتى ئەو
نەهاتووە بترسى لى سزای خودا؟ خوشكە (الم یأ للذین آمنوا
ان تخضع قلوبهم لذكر الله) ئەم ئایەتە بۆ ئیماندارانە. واتە: كاتى
ئەو نەهاتووە بۆ ئەوانەي ئیمانیان هەيە كە دلەكانیان مل كەچ
بیت بۆ یادکردنەو وەي خودا؟ خوشكە من: نەفرەت لە شەیتان
بکە، چونكە ئەو رىگرە لە تەوبەکردنت. خوشكى من: هەلسە
لەخەو.....

خوشكى من: خۆای پەرەردگار بانگەيشتت دەكەت بۆ،
بەهەشتىك كە پانی يەكەي هێندەي ئاسمانەكان و زەوى يە.
خوشكى من (ئالای بالاپۆش، حىجاب) بەرزبگەرەو، چونكە
ئەم حىجابە سىماي ئیمانته، (خىجاب) هیز و ئیمان و پاکی و
داوین پاكیە. خوشكۆلە: دەبیت كەسىك هەبیت وەلام بەداتەو؟

ره‌حمه‌تی خودا له وشاعیره‌ی که ده‌لی:

یاخادم الجسم کم تشقی بخدمته
اتطلب الريح فیما فیہ خسران؟
اقبل علی نفس واستكمل فضائلها
فانت بالنفس لا بالجسم انسان

واته: ئه‌ی خزمه‌تکاری جه‌سته چه‌نده خۆت به
خزمه‌تکردنیه‌وه شه‌که‌ت ده‌که‌یت ئایا داوای قازانج له شتێک
ده‌که‌یت که خۆی له خۆیدا دۆپاوه؟ روو بکه‌ره نه‌فسه‌که‌ت و
چاکه‌کانی وه‌ده‌ست بینه، چونکه تۆ به ره‌وشت مروّثیت نه‌ک به
جه‌سته. خوشکی من: ئیستا به‌لی هه‌ر ئیستا له ناخی دلته‌وه
بلی، خوابه‌ گیان، ته‌وبه‌ بیت گه‌رامه‌وه لات.

(دەروازەيەکی کراوە بۆ چەند پرسپاریکی راشکاوانە)

پ: لەوانەيە پرسپارم ئی بکەیت: ئەگەر سفوور (التبرج)
پوالەتیکي نامۆیە بەسەر کۆمەلگاکیمان و حەپامە لە
عەقیدەمان، ئەي بۆ لە ولاتی ئیمە سەری هەلداوە و
بلاویۆتەو؟

وەلام:

- ۱- لاوازی ئیمان و، نەترسان لە خوای گەرە.
- ۲- نا دانایی بە حوکمەکانی ئاین، بەتایبەتی ئەو
حوکمانەي تایبەتن بە جل و بەرگ لە ئیسلامدا.
- ۳- لاسایی کردنەوہی کوێرانە و شوێن کەوتنی هەنگاوەکانی
شەیتانەکانی مەرۆف و جنۆکە.
- ۴- بلاویبونەوہی جل و بەرگی شیوازی خۆرئاوایی،
گوناھەکەش دەکەوێتە ئەستۆی ئەوانەي دەیان هیئن.
- ۵- پۆلی پاگەیانندن بە هەردوو لایەنی بینراو و بیستراو و
خوێندراوہکان.
- ۶- لاوازی پاگەیانندن و بانگەوازی ئیسلامی.
- ۷- کەم تەرخەمی پیاو لە گەیانندنی پۆلی پتویست لەناو
خێزاندا.

(زیانه‌کانی سفووری)

له حیكمه‌ته‌کانی خوای پاك و بیگهره، نه‌وه‌یه، هیچ شتېك
حه‌رام ناكات، مه‌گه‌ر زیانیکی ناشكرای نه‌بیټ بۆ دین و ژین.
سفووریشی هه‌پام كردووه بۆ نه‌وه‌ی كۆمه‌لگا و ئادابه‌كان و
ره‌وشت و به‌ها به‌رزه‌كان پارێزراو و پاك و بیگهره‌ بن.

أ- زیانه‌کانی به‌سه‌ر خودی ئافره‌تدا:

۱- ئافره‌تی سفووره‌ له‌ده‌ قۆزێته‌وه بۆ به‌كاره‌یتانی له
رۆژنامه‌ و فیلم و ریکلامه‌ بازرگانیه‌كان، بازرگانی پێ
ده‌كرێت بۆ كیش كردنی زۆرتین ژماره‌ له‌ كپیاران.

۲- ئافره‌تی سفووره‌ هه‌رده‌م دووچارى ئازار و شه‌پ پێ
فروشتن ده‌بیته‌وه له‌ لایه‌ن خه‌لكانی ته‌له‌كه‌بازه‌وه.

۳- سفووری سه‌ركه‌شه‌یه‌ك ده‌دات به‌ ئافره‌ت كه‌، رێگا
به‌خۆی بدات ده‌ربجێت له‌ سنووره‌كانی ئایین و
ره‌وشت.

۴- سفووری وا ده‌خوازێت كه‌ له‌ به‌ره‌ به‌یانیکى زوو، له‌خه‌و
هه‌لسیټ، بۆ نه‌وه‌ی قژ و تیتكى رێك بخات و جل و
به‌رگی چوونه‌ ده‌ره‌وه‌ی شیک بکات و، موکیاج و ره‌نگی
گونجاو له‌گه‌ڵ له‌گه‌ڵ جل و به‌رگه‌كانی بکات. + نه‌مه‌ش
كات و ماندوو بوونیکی زۆری ده‌وێت و لێ به‌فیرۆ
ده‌دات. هه‌روه‌ها دوا ده‌كه‌وێت له‌ نه‌نجامدانی نه‌ركه‌
سه‌ره‌کیه‌كانی ناو مال و قوتا‌بخانه‌.

۵- تووش بوونی نه‌ندامه‌ رووته‌کانی جه‌سته‌ی به‌ جۆره‌ها

نه خوښی ترسناکی وهك: شيرپه نجه. به لگه و راپوړتی
زوری گوښار و راپوړتی پښکخواه کانی ته ندروستی
جیهانی له بهر ده ست دان و گه واهی له سره دده ن و
نم پاستیه ده سه لمیتن.

ب- زیانه کانی به سره پیاو:

۱- تووش کردنی پیاو، به تاییه تیش گه نچ، به سره پېچی
کردنی فرمانه کانی خوی گه وره، نه ویش به سره پرکردن
و به دوا دچوونی چاوه کان به نیگا سره نچ پاکیشهره که ی
نافره تی سفور.

۲- هره ها سفوری وا له پیاو ده کات، زیاتر گرنگی به
رواله تی خوی بدات و زیاد له پتویست، تا ده گاته
حاله تی (نه ژن و نه پیاو) و، ده یگه نه نته توخمی سی
یه م بؤ نه وه ی نافره تی سفور بؤ لای خوی کیش بکات.

۳- هره ها سفوری، پله و پایه و که پامه تی که س و کاری
نافره ته سفوره که له که دار ده کات (باسی کومه لگایه کی
بروادر ده که ی). نه گه ربیت و، پیاو ویک، یان باو ویک، یان
برایه ک، له گه ل هاوسه ره که ی، یان که که ی یان خوشکه
سفوره که ی به شوینیکدا پروات، چی ی گوی لی ده بیت
و چی ده بیستی؟! جگه له قسه ی ناشرین و شه پ پی
فروشتن و، سه پرکردنی نه بیت! به لام چوون
سهرکردنیک؟! وهك بللی ی کوپه شتیکی وون کرد بیت
و وا گومان ببات که نه و که سفوره شته که ی له ناو
چاو و سینه یدا هشارد بیت!

ج- زیانه‌کانی به‌سەر کۆمه‌لگه‌دا:

۱- وروژاندنی ئاره‌زوو و سه‌ره‌ل‌دانی گه‌روگرفت له
ئه‌نجامی به‌دواداچوونی جوانی سفوره‌که و شه‌ر پێ
فرۆشتنی.

۲- کزیوون و سست بوونی توانای سی‌کسی، ئه‌ویش
له‌ئه‌نجامی تیریوونی هه‌ریه‌که له‌ پیاو و ژن، به‌هۆی ئۆد
سه‌یرکردنیان بۆ یه‌کتر.

۳- نه‌وازه‌ی سی‌کسی: واته‌ سه‌ره‌ل‌دانی ناوازه، دوا‌ی
ئه‌وه‌ی هه‌ریه‌که له‌ ژن و پیاو ده‌گه‌نه‌ حاله‌تی تیریوون
(الاشباع)، ئه‌ویش هه‌ر به‌هۆی سفوریه‌وه.

۴- سه‌ره‌ل‌دانی داوین پیسی (زنا) و نیشه‌نه‌کانی له‌ناو
کۆمه‌لگه‌دا.

۵- لێک هه‌ل‌وه‌شانه‌وه‌ی شیرازه‌ی خێزان.

۶- وازه‌یتان له‌ ژن هه‌یتان، پیاو وای لێ دیت گومان ده‌بات
به‌و کچه‌ی که ده‌یه‌وێت بیکات به‌ هاوسه‌ری خۆی؟
چونکه، وا گومان ده‌بات و ده‌لی: له‌وانه‌یه‌ ئه‌میشیان
هه‌روه‌ک ئه‌و کچه‌ بێت که په‌یه‌ندیم له‌گه‌لیدا هه‌بووه‌!

۷- دا‌پووخانی ئابووری، ئه‌مه‌ش به‌ خه‌رج کردنی سامانیکی
ژۆر له‌ پێناو سفوریدا، له‌ جل و به‌رگی ب‌ریقه‌دار و
موکیاج و سه‌ردانی کردنی سالۆنه‌کانی ئارایشتی
ئافره‌تان، ئه‌مه‌ش هه‌مووی پاره‌ی ده‌وێ.

پترکراوی چا پی سی یه م

((بالا پۆشی ئافرهت))

به ریز دکتور (ابراهیم طاهر)، چه مکیکی بۆنداری پر له زانیاری پی به خشین ده رباره ی بالا پۆشی و فیترهت. که به شیکه له تووژینه وه ی ئاماده ی کردبوو، بۆ وه رگرتنی بپوانامه ی دکتورا له بوازی پزشکی دا، که تیایدا به چه ندین سه رچاوه ی باوه رپی کراوی پزشکی و شه رعی، تووژینه وه که ی ده وله مند کردبوو. ئیمه ش وێرای سوپاس و پێزانیمان ده ست خوشی ئی ده که یین و خوا پاداشتی به خیری بداته وه.

((بالا پۆشی له فیتره وشه رعدا))

یه که م: کاتی هیلکۆکه ی ئافرهت، موتر به ده کریت به یه کیک له توو به کانی نۆرینه که له لایه ن خوای زانا و کار به جی، هه لده بژێردریت، ئه وه هیلکۆکه به به په رو شه وه حه ز به پێگه یشتنی ده کات و شتیکی که م هه لده رپێژیت له دیواره که یه وه بۆ پیشوایی ئی کردنی، جا ئه وه توو به ده چیته ناویه وه له رێگای تاجیکی په وه نه قداره وه، له رێگای ئه وه دیواره نه ستووره ی که به هۆی رژیکی (نه کرۆسینه وه یه). بۆ ئه وه ی ناوکه کانی

بهرامبر ناوکه کانی تر سه قامگیر بن، له و کاته دا هه ردو
 ناوکه کان، یه ک ده گرن بۆ ئه وهی هیلکۆکه یه کی موتریه کراو
 دروست بکه - النطفة الامشاج - وه له دواى ئه وه تاجه
 په ونه قداره که له بهر داده مالریت، دیواره که چهند ئه وه ندهی تر
 ئه ستوور تر ده بیټ، پيشوازی که ره کان و شوینه به یه ک
 نووساوه کان به سه ر ده کاته وه - Binding sites - بۆ
 ئه وهی به ره نگاری ئه و تویه زیادانه بیته وه و، پښگا نه دات فره
 به یه کگه یشتنی تر - poly sperm - . ئیتر به هیچ
 شیوه یه ک پښگیان پی نادات به هاتنه ژووره وه، هه رچه نده
 هه ولیش بدهن و، وازیان لى دینیت بۆ ئه وهی به ناهى سارده وه
 له سه ر دیواره ئه ستووره که دا بمن.

له بهر ئه وهی هیلکۆکه، وینه یه کی بچووکراوی ئافره ته، بۆیه
 هیلکۆکه، دیواریکی ئه ستووری هیه و ده وری ده دات و،
 بوونه که ی ده پاریزیت له ژینگه ی دهره وه یدا، جا چ بهر له
 گه یشتنی به توی رژینه وه بیټ، چ دواى به یه کگه یشتنی و
 جووت بوونی له گه ل ئه و تویه هه لبرژیدراوه یدا، لیږه دا
 ئه ستووری دیواری هیلکۆکه تیرکراوه که زیاد ده کات، بۆ
 قه ده غه کردنی هاتنه ژووره وهی توی نیرینه ی تر، چونکه بۆته
 خاوه ن شوو، ئه و هیلکۆکه یه سه رقالي دروست کردنی کۆرپه یه،
 دیواره که ش ده بیته په رده یه کی ماددی و، ههروه ها په رده یه کی
 مه عنه وی که خوی ده دۆزیته وه له داوینپاکی و شهرم و
 شکۆداریدا. ههروه ها خوی پاک و بیگه رد، په رده ی بۆ ئافره ت

دیاری کردووه و، پابه‌ندی کردووه به جوړه جل و به‌رگیگی
 تاییه‌ت که بیپارښت له مه‌ترسیه دهره‌کیه‌کان، وه هر به و جل
 و به‌رگ و په‌رده‌یه، ئافره‌تی موسولمان دهناسریتته‌وه، به و
 ناوه‌ی که بانگه‌وازی خوی جی به‌جی کردووه و وه‌لامی نه و
 فیتړه‌ته خواییه‌ی داوه‌ته‌وه به پوښینی بالاپوښ، به‌ر له شوو
 کردن و دوا‌ی شوو کردنی‌شی و، نه و ئافره‌ته به فیتړه‌یه‌وه ریگا
 نادات که یه‌کی‌کی بیانی لی وه‌ژوور بکه‌ویت و، به‌یه‌ک
 گه‌یشتنی سیکسی له‌گه‌ل نه‌نجام بدات، چونکه خاوه‌ن هاوس‌هر
 و مال‌ی خوی‌ته‌ی و سه‌رقاله به منداله‌کانی و ریڅ‌خستنی کاروباری
 ناو نه و مال‌ی که تاییه‌ته به‌خوی، وه بالاپوښی (جل و به‌رگی
 شه‌رعی ئافره‌ت) جوانیه‌ک و پازاندنه‌وه‌یه‌ک به ئافره‌ت ده‌دات،
 مه‌روه‌ها نه و تاجه دره‌وشاوه‌یه‌ی به‌سه‌ریه‌وه‌یه‌تی، جوانیه‌که‌ی
 زیاتر ده‌کات، به‌جوړیک، هیچ جوانیه‌کی تر نه‌توانیت ململانی ی
 له‌گه‌لدا بکات هرچه‌نده نه و ئافره‌ته هه‌ولیش بدات به زی‌رو
 گه‌وه‌ر خوی پرا‌زینیتته‌وه، چونکه نه و جوانیه‌ی یه‌که‌می
 جوانیه‌کی فیتړیه. وه ده‌ستگرتن و پارښی کردن له و پایه
 به‌رزانه - شه‌رپه‌ف و شه‌رم و داوین پاکي- که به‌رزترین و
 به‌هاترین شتی‌که که ئافره‌ت هه‌یه‌تی، له‌همان کاتدا
 له‌به‌رژه‌وه‌ندی ئافره‌ت و کومه‌لگادایه. وه به هیچ شی‌وه‌یه‌ک له
 به‌رژه‌وه‌ندی ئافره‌ت دانیه که واز له، خو‌داپوښین و خو‌پاراستن
 بښیت و، رابکات به‌دوا‌ی دامرکاندنې حه‌ز و ئاره‌زووه‌کانی،
 به‌تاییه‌تی حه‌ز و ئاره‌زووی سیکسی، که کاری‌گه‌رت‌ترین و

ترسناکترین حهزه، وه ئیسلامیش سنوور و مهرجی داناوه له بهردهم ئهو ئارهزوویه، ئهویش لهریگای پۆشاک پۆشیندا، ههر له بهر ئه مه شه ئیسلام گرنگیهکی تایبهتی داوه به جل و بهرگی ئافهت، وه بهشیویهکی تیرو تهسهل باسی کردووه، به چه ن دین ئایهتی قورئانی و فهرموودهکانی پیغه مبهه (صلی الله علیه وسلم).

(سید قطب) ، رهحهتی خوی لی بیت، له تهفسیری ئهم ئایه ته دا: (يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُؤَارِي سَوَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسُ التَّقْوَىٰ ذَٰلِكَ خَيْرٌ ذَٰلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ لَعَلَّهُمْ يَذْكُرُونَ) (الاعراف : ٢٦) دا ده لئ: هاوشانیهك و هاوته ریبیهك ههیه له شه رعی خوا دا له نیوان جل و بهرگ بۆ داپۆشتنی عه و رهت و جوانکاری و، پارێزگاری دا (التقوى) دا. هه ردو وکیان پۆشاکن، ئه مه یان عه و رهتی دل داده پۆشی و ده پرازی نیته وه و، ئه وی تریشیان (بالاپۆش) عه و رهتی جهسته داده پۆشی و ده پرازی نیته وه.

(ئارمانجەكانى بالاپۇش)

ئارمانجى ئىسلام لە بالاپۇشى ئافرەتدا، واتەبى بۇ بە دورە پەريزگرتنى ئافرەت بى لەژيان، بەلگۇ بۇ داپۇشىنى جوانىەكەيەتى، لەمەش زياتر بالاپۇشى ئافرەت لە ھۆكارەكانى خۇپاراستنى پىش وەختەى ئافرەتە دۇى ھەر گومانىك كە ھەوللى لەكەدارکردنى شەپەف و ناموسى بدات، وە رۇللى ئافرەت لە چەرخى سەرھەلدانى ئىسلام و سەردەمى پەيامى پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) ئەو راستيانە دەسەلمىتن. وە ھەرودەھا لەسەردەمى جى نشىنەكاندا و دواترىش سەردەمى داپوخان، باشتىن بەلگەن لەسەر ئەو راستيانە. (زىن للناس حب الشهوات)، واتە: خۇشويستن و گەپان بە دواى ھەزوو ئارەزووھەكاندا، ھەر لە فىترەتەو بۇ پىاوان و ژنان پازاندرادەتەو، وەك تاقى گوردەو ەيەك بۇيان، وە يەكەمىن جۇر لە جۇرەكانى ئەو ھەزوو ئارەزووانە بەگوئىرەى پىاوا، ئافرەتە. خوا جل جلاله دەفەرموئىت: (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنْطَرَةِ مِنَ الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثِ) (ال عمران : ١٤) لە ئوسامە ابن زەيدەو ە ئەوئىش لە پىغەمبەرەو ە (صلى الله عليه وسلم) كە فەرمووئەتى: (ما تركت بعدي فتنة هي اضر على الرجال من النساء / بخاري) واتە: لەدواى خۇمدا لە ھىچ بەلەيەك ناترسم

له وهی له به لای ئافره تان ده ترسم به سهر پیاوانه وه. ئه گهر هاتوو نه و دووانه، به و هه زو و ئاره زووه یانه وه، سه ربه سته کی ته وایان وه رگرت و بی مه رج و سنوور و پنگایاندا به خۆیاندا به ئازادیه کی ره ها وه گهر بکه ون، ئه وا دارووخان و نزمبونه وه بۆ ئاستی ئاره لای پیشوازییان لی ده کات. به لام خوای کار به جی چاره سه ری داناوه بۆ تیژکردنی ئه و هه ز و ئاره زووانه وه ک دانانی چه ندین پنگای راست و دروست، له وانه هاوسه رگیری و فره ژنی و، هاندان بۆ هاوسه رگیری و چه ندین یاسای تر که تایبه تن به خه یزان و په یوه ندی سیکسی شه رعی. وه له نیو کۆمه لگادا پاراستنی چاوی داناوه یه که م جار بۆ پیاو دووه میش بۆ ئافره تان. هه روه ک رووتی و تیکه لاوی ناشه رعی هه پام کردووه له و حاالت و شوینانه ی که یاسا و سنووره شه رعه کانی تیدا ره چاو ناکریت. وه رینگاشی نه داوه به چوونه ده ره وه ی ئافره ت له مال، به بی کاریکی پتویست، وه ک چاره سه ریه کی پارێزگاری و رینگه گرتن له بلاو بوونه وه ی دارووخانی ره وشتی و گه نده لای، هه روه ک ئاماژه مان کردووه به ژۆربه ی مه رجه کانی بالاپۆشی. خوای گه وره ده فه رمویت

اللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ (٣٠) وَقُلْ لِلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ (النور: ٣١).

سه پاندن و فه رزکردنی بالاپۆشی به سهر ئافره تاندا، له میانه ی ترس نیه له ئافره تانه وه، بالاپۆشیش مانای وانیه به هیچ شیوه یه ک نیشاناندانی که م ده سه لاتی و بی توانایی

ئافرهت بى، يان كەم كوردنەوھى بى لېلەو پاھى يان بەكەم
 زاننى، بەلكو تەنھا بۆ ئەوھى نەبىتە نىچىرى ھەلقۇستەنەوھ، لە
 نەنجامى وپووزانى پياو لەبەردەم ھۆكارەكانى كىش كوردى ئەو
 مى ياتىھى كەلە ئافرهتدا ھەيە، دەبى ئەمەش بزانن كە
 بالاپۆشى فەرمانىكە لە فەرمانەكانى خىوای گەورە و دەبى
 ئافرهتە موسولمان قەبولى بىكەت و پىنى رازى بىت بە (سەمنا و
 اطەنا) وەلامى بداتەوھ، ھەروەك بۆ ماوھى چوارە سەدە
 قەبوول كراوھ و بى ھىچ نارەزايىكە و بى بەرزكردنەوھى ھىچ
 سىكالاىكە دژبە پياو، چونكە ئەو بالاپۆشە، پياو بەسەرىدا
 نەسەپاندوھ بەلكو ئەوھى بەسەرىدا سەپاندوھى خولقینەر و
 خواكەيتى، لەم بارەيەوھ خىوای گەورە دەفەرمووت: (وَمَا كَانَ
 لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ
 مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا)
 (الاحزاب: ۳۶) ئاينى ئىسلام بە ھىچ شىوھەك قەدەغەى
 نەكردوھ، ئافرهت بە مى ياتىھەكى خۆى بژىت، بە گشت
 پىكەتە ھەستى و جەستەيى يەكانىوھ و، نەشى وىستوھ
 دايانمركىننىت يا بيانخىكىننىت، ھەروەك ھەندىك لە ئاھەزان
 تەپلى بۆ لىدەدەن، بەلكو رىگای پىداوھ كەلە مالى خۇيدا و بە
 ژيانى ھاوسەرگىرى خۆى ژيانى بباتە سەر. ئىسلام بە
 تىروانىنىكى سلبى دەپواننىتە ئەو ئافرهتەنەى خۆى دەكەت بە
 پياويان خۆى دەشوبەيتنىت بە پياو وەك پياوھتەكەى،
 لەئەنجامدا مى ياتىھەكى خۆى بۆ ھاوسەرەكەى خۆى ناھىلنىت و

رەتى دەكاته. ھەرۈك لەم ھەر موودە يەدا ھاتوۋە كەلە ابن عباس (خوالىتى رازى بىت) لە پىغەمبەرى خوا دەگىرپتەۋە (صلى الله عليه وسلم) كە دەفەر موويت: (لعن الله المتشبهين من الرجال بالنساء، والمتشبهات من النساء بالرجال) ئافەرت دەتوانىت و بۆى ھەيە پۈللەتى مى ياتى خۇى لە جل و بەرگ و خۇپازاندنەۋە ۋە دياربخت لە نىۋ كۆمەلى ئافەرتاندا و لە نىۋ بازىنى ئەۋ پياۋانەش كە مەھرەمەن و بۆ يەك ناشىن. بەلام ئىسلام دەيەۋىت جۈلەى مى يايەتى ئافەرت رىك و پىك بكات لە ژياندا بە جۇرىك نەگۇرپىت بۆ ھۇكارىك پەۋشىتى پىس بكات و^(۱) لەداۋىن پاكىيەكەى لادەت، بەگىشتى ئىسلام، بۆ ھەزو ئارەزوۋەكان سىستەمىكى داناوۋە نەخشەى پەيۋەندى نىۋان پياۋ و ئافەرتى كىشاۋە و سنوۋرى بۆ داناوۋە، ھەرۋە ھاچەند رى و شۈيىنىكى پراكتىكى داناوۋە بۆ دەۋرەدانى كارى ۋەۋوۋزاندن و كۆنترۇلكردى ھۇكارەكانى لادان، ھەرۈك لەمەۋبەر ئامازەمان پى يان كىد. لەۋ سالانىۋى دوايىدا زانايانى دەۋوۋنناسى خالىكى زۇرگىرنگيان ئاشكرا كىد، دەربارەى خۇ شۈبھاندنى ئافەرت بە پياۋ، دەرتەنجامەكان دەللىن: (ئەگەر دايك و باوك، بەردەۋىم بوون لە مامەلەكردىيان لەگەل كچدا، بەھەمان مامەلەكردىيان لەگەل كوپاندا لە ھەموۋ شتىكدا، لە جل

^۱ بخارى ۸۰-اللباس- باب ۵۹ الحديث ۵۴۶، ۲۲۰۷/۲، زكريا ابراهيم - سيكولوجيه المرأة. الصفحة ۴۹.

و بهرگ و روالهت، یان په‌روه‌رده‌کردن و بگره ناولینانیش، چەند
 ئاکاریکی دەرۋونی ترسناکی ئی رنگ دهاداته‌وه له ژبانی
 داهاتویدا. به‌ئێ له حەقیقه‌تدا کچی به‌ کوپرکراو واز له مێ یایه‌تی
 خۆی ناهینیت، به‌ئکو له‌و حاله‌ته‌دا کچ، وه‌ك گۆرانی بیژیکي
 بچووک دیته‌ به‌ر چاو، که‌ بلێسه‌ی ململانی ی کچیتی ئی
 هه‌لده‌قولیت، ئه‌ویش به‌ نیغراکردنی به‌رامبه‌ر به‌ خۆ
 سفورکردن، هه‌روه‌ها ململانی ی نی‌رایه‌تی له‌ شیوه‌ی
 دوژمنکارانه‌ و له‌پوو‌وه‌ستان. وه‌ کاتی ئه‌و په‌تایه‌ له‌ده‌روونی
 کچه‌دا ره‌گ داده‌کوئی، له‌ دوا‌روژدا، ده‌بیته‌ نی‌چیری چه‌ندین
 نه‌خۆشی و گرتی دەرۋونی، له‌وانه‌شه‌ جار و بار به‌ره‌و کارو
 پیشه‌ی داوین پیسی و له‌ش فروشی هه‌نگاو بنیت.

دوا ووتنه :

خوشكى بهريز، دواى نهووى توانيمان به پشتيوانى خواى
گوره، وه لآمى نهو پاساوانه بدهينه وه كه له ناو كومه لدا باوون
و زږېه ي خوشكانمان، خويانيان پي له خسته بردوه، جاريكى
تر دمه وي نهو دوباره بگه وه كه نايى نيسلام، په يام و
به رنامه يه كى تيروته سله لى ژيانه و گشت بواره كاني ژيان
ده گريته وه و هيچ پاساو و پرسياريك نيه كه نيسلام، وه لآمى
نه دايته وه و نه داته وه، چونكه نيسلام، نايين و، به رنامه ي
خودايه و، به رنامه ده ست كرده كان له ناو نه م به رنامه به رفراوانه
جى يان نابيته وه. بويه تا كات ماوه، خوت بگه يه نه به كاروانى
باوه پداران و په يره وكردنى په يامى به رزى نيسلام، چونكه
روژگار زور به خيږايى ته مه نت ده خوات و رات ده پيچي و به ره و
مردن و ژيانى ناو گوري پر له ناخوشى و مه ينه ت نزيك
ده بيه وه. با له م كه سانه نه ژمي درييت كه خواى گوره
ده رباره يان ده فره مويت: (أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى
فَمَا رِيحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ) (البقرة : ١٦) جا با له و
كه سانه نه بين كه گومپايى و سه رلى شيواوى ده گورپه وه به
رينمايى و په يره وكردنى فره مانه كاني خواى گوره و

پئیغه مبه ركهی (صلی الله علیه وسلم)، كه نه بازرگانیه كانیان
 سوود به خشه و نه له و كه سانهن كه ریی راستیان گرتۆته بهر.
 خوشكى به ریژم: چۆن به هیچ جۆریك نامه ویی كه خۆم بهر
 سزای خوای گه و ره بكه وم، هه مان شتیش بۆ تۆ ده خوازم.
 چونكه ئیسلام وای فیركردووین، بۆیه، تا ده رگای ته و به و
 گه پانه و هت ئی دانه خراوه، په له بكه به ره و باوه شی پپ له سۆزی
 ئیسلام و، ده ست به په یامه كه یه وه بگره و خۆتی پی به خته وهر
 و سه رفراز بكه. چونكه ئیسلام تاكه و یستگه یه بۆ وه ده ست
 هینانی ژیانیکى پپ له ئاسووده یی و ئارامى له م دونیا یه دا و،
 وه ده ست هینانی ره زامه ندی خوای میهره بان له روژی قیامه تدا.

و اخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین
 و صلی الله علی رسول الله محمد و علی اله و صحبه أجمعین

ئاومرۇك

۵	پېشەكى چاپى يەكەم
۸	((كەي و چۆن پىلانى دامالنى بالاپۆشى لە جىھانى ئىسلامى سەرى ھەلدا؟))
۱۴	((بانگەوازانى سفور لە مىسر))
۲۱	((رۆژنامەگەرى و سفور))
۲۴	((حىكمەتى بالاپۆشى))
۲۴	((ئايەتەكانى بالاپۆشى))
۲۹	خوشكى بەرئىزم چىن ئەوانەي بالاپۆشت (حىجاب) ت لى قەدەغە دەكەن؟
۲۹	پاساۋ (العذر)ى يەكەم
۳۲	پاساۋى دووھەم
۳۳	پاساۋى سى يەم
۳۵	پاساۋى چوارەم
۳۶	پاساۋى پىنچەم
۳۸	پاساۋى شەشەم
۳۹	پاساۋى ھەوتەم
۴۰	پاساۋى ھەشتەم
۴۱	پاساۋى تۆيەم
۴۵	پاساۋى دەيەم
۴۹	پاساۋى يازدەھەم
۵۰	پاساۋى دوانزەھەم

۵۲	پاساوی سیانزه هم
۵۴	پاساوی چوارده هم
۵۷	پاساوی پانزده هم
۶۰	پاساوی شانزه هم
۶۱	پاساوی هه فده م
۶۳	پاساوی هه ژده م
۶۷	((ئامۆزگاری له چه ند خاڵێکدا))
۶۹	مه رجه کانی بالاپۆش ((حیجاب))
۷۵	چاپی دووهم: پێشه کی چاپی دووهم
۷۹	ئایا ئافره ت به خته ور ده بی ت به خۆ سفور کردن؟
۸۱	ئایا تۆ جارێ بچووکیت؟ ئایا بالاپۆش پێوه ری ره وشتی که سینک نیه ؟
۸۱	حیکمه تی بالاپۆش
۸۶	((چرپه ی دلسۆزێک به گوێی سفوردا))
۸۸	(ده روزه یه کی کراوه بۆ چه ند پرسیارێکی راشکاوانه)
۸۹	(زیانه کانی سفوری)
۹۲	پترکراوی چاپی سی یه م ((بالاپۆشی ئافره ت))
۹۲	((بالاپۆشی له فیتره و شه رعدا))
۹۶	(ئارمانجه کانی بالاپۆش)
۱۰۱	دوا و وته

